

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Aktuální problémy a spolupráce veřejné správy s rodinami
v rozvodu v rámci činnosti orgánu sociálně právní ochrany dětí**

Autor práce: Ilona Fišerová, DiS.
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě
Forma studia: Kombinovaná
Vedoucí práce: Mgr. et Bc. Josef Kříha
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2014

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. et Bc. Josefu Kříhovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce. Také bych chtěla poděkovat rodině za morální podporu a pomoc, kterou mi poskytli při zpracování mé bakalářské práce.

ABSTRAKT

FIŠEROVÁ, I. *Aktuální problémy a spolupráce veřejné správy s rodinami v rozvodu v rámci činnosti orgánu sociálně právní ochrany dětí : bakalářská práce.* České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2014. 58 s. Vedoucí bakalářské práce : Mgr. et Bc. Josef Kříha.

Klíčová slova : dítě, manželství, rodina, rozvod, rozvodovost, sociálně-právní ochrana dětí.

Bakalářská práce s názvem „*Aktuální problémy a spolupráce veřejné správy s rodinami v rozvodu v rámci činnosti orgánu sociálně právní ochrany dětí*“ rámcově osvětluje základní aspekty a konsekvence v oblasti rozvodového uspořádání. První část této práce se zabývá rodinou a manželstvím. Nejrozsáhlejší kapitola s názvem „Rozvod“ se věnuje důsledkům, které rozvod přináší. Nejprve se zaměřuje na období rozpadu rodiny s nezletilým dítětem z důvodu rozchodu rodičů. Následně se zabývá se psychologickou stránkou dětí v době rozvodu a v širším smyslu demonstruje možné formy spolupráce veřejné správy a činnosti orgánu sociálně právní ochrany dětí. Teoretická část bakalářské práce obsahuje analýzu literatury a vymezuje základní pojmosloví a východiska. Empirická část bakalářské práce je obohacena o kvalitativní výzkumnou techniku, tj. o dotazníkové šetření, které demonstruje výstupy stanovených hypotéz. Cílem bakalářské práce je teoretická analýza právních a sociálně-právních aspektů činnosti místně a věcně příslušných orgánů sociálně právní ochrany dětí při ochraně oprávněných zájmů nezletilých dětí při a po rozvodu rodičů. Cílem empirické části je zjistit, jak jsou děti ovlivněny rozvodem, jestli pociťují po rozvodu změny.

ABSTRACT

FIŠEROVÁ, I. *The Cooperation of Civic Government with Families in Divorce within the Scope of the Children and Families Department-Actual problems and Solution : Bachelor thesis.* České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2014. 58 p. Supervisor : Mgr. et Bc. Josef Kříha

Key words: child, marriage, family, divorce, divorce-rate, socio-legal protection of children.

The Bachelor thesis „*The Cooperation of Civic Government with Families in Divorce within the Scope of the Children and Families Department-Actual problems and Solution*“ is mainly theoretical, it explains problematic aspects of divorces and consequences of divorce arrangement. First part of the thesis deals with families, marriages and divorce problems. The largest chapter “Divorce“ presents divorce results. In main part, there is described a period of family crisis where parents are separated and have an underage child. This part also explains psychological behaviour of children in divorce and shows various forms of cooperation with Civic Government and Children and Families Department. Moreover, it contains an analysis of literature and specifies key terms and main points. In practical part, there is shown a qualitative research technique – questionnaire – which represents outputs of the hypothesis. The aim of the thesis is to analyze legal and social aspects and work of the institutions dealing with underage children in and after divorce. The aim of the practical part is to find out how children are influenced by divorce and whether they feel some differences after divorce.

OBSAH

ÚVOD	8
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	9
2 RODINA	11
2. 1 Historie rodiny.....	12
2.1.1 Funkce rodiny	13
2.1.2 Problémové situace v rodině	14
2. 2 Dysfunkční rodina.....	15
2. 3 Manželství.....	17
2. 4 Rozvod	18
2.4.1 Následky	22
2.4.2 Popuzení proti jednomu z rodičů	23
2.4.3 Rozvod manželství s nezletilými dětmi	23
2.4.4 Řízení o rozvod manželství	24
2.4.5 Příčiny rozvodů	25
2.4.6 Rozvodovost v datech	25
2.4.7 Rozvody podle vzdělání.....	27
2.4.8 Výživné rozvedeného manžela	27
2.4.9 Výchova a výživa dětí po rozvodu manželství	28
2. 5 Sociální práce s rodinami dle Matouška a kol.	30
2.5.1 Sociální práce s rodinami v rozvodu	30
2.5.2 Sociální práce s osamocenými rodiči	32
2.5.3 Sociální práce s mnohproblémovými rodinami	32
2.6 Sanace rodiny	33
3 SOCIÁLNĚ-PRÁVNÍ OCHRANA DĚTÍ	36
3.1 Poradenství pro rodiny v rozvodu	38

3. 2 Právo dítěte požádat o pomoc	38
4 LEGISLATIVNÍ RÁMEC	40
4.1 Výkon rozhodnutí o výchově nezletilých dětí	40
4.2 Nařízení a provedení výkonu soudního rozhodnutí	41
4.3 Maření výkonu úředního rozhodnutí	41
5 EMPIRICKÁ ČÁST.....	42
5.1 Sběr dat	42
5.2 Vyhodnocení dotazníků v grafech	43
5.3 Zhodnocení dotazníků	52
ZÁVĚR.....	54
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	55
SEZNAM PŘÍLOH	58

ÚVOD

Bakalářská práce má ambici teoretickým i empirickým způsobem nastínit základní aspekty a konsekvence v oblasti rozvodového uspořádání. Je alarmující, jak velký počet manželství se rozvádí. Podle statistik¹ se v České republice ročně rozpadne přibližně 30 tisíc manželství. Jako by si rodiče neuvědomovali, jak závažným krokem je rozhodnutí mít dítě, jaká je to zodpovědnost a kolik odříkání příchod dítěte na svět pro ně přináší.

Dříve byl rozvod jen ojedinělou formou rozchodu manželů, bohužel v dnešní době se rozvod stal zcela běžnou záležitostí. Přesto, že se rozvod zdá na první pohled jednoduchou záležitostí, mnohdy tomu tak není.

Vzhledem k jedinečnosti osobnosti dítěte, každé dítě snáší rozvod či rozchod rodičů jinak. Záleží, jak na situaci, která se v rodině vyskytla, tak i na pohlaví, obranných mechanismech a věku dítěte.

V teoretické části budou použity kapitoly z odborné literatury a pramenů, zabývající se manželstvím, rodinou a rozvodem samotným. Tato část je zaměřená na psychologickou stránku dětí v době rozvodu rodičů, jakou roli zaujímají děti při rozvodu a jak se s touto situací vyrovnávají.

Rozpad rodiny nebo rozvod rodičů znamená velký zásah do života dětí. Proto je důležité, aby dítě vyrůstalo v harmonické a pokud možno v úplné rodině. Jsou ale situace, kdy pro dítě je vhodnější prostředí pouze s jedním rodičem. Pokud dítě přijde o jednoho rodiče, je ochuzeno. Je důležité, aby se rozvádějící dokázali domluvit na tom, jak svoje dítě budou vychovávat i po rozpadu rodiny či rozvodu manželství.

Většina rodičů si v této chvíli neuvědomuje, že rodičovská role je doživotní. Dítě má právo na oba rodiče. Pokud se však rodiče nedokážou mezi sebou rozumně dohodnout a domluvit v zájmu dítěte, na řadu přichází zdoluhavé a bolestné soudní rozhodování.

Rozvod manželství představuje v životě manželů a celé rodiny zásadní změnu. Jde o závažné rozhodnutí. Rozvádějící se manželé často řeší, zda se pokusit manželství zachovat nebo přistoupit k rozvodu. Rozvod a jeho okolnosti jsou většinou velmi traumatizující a nepříjemné.

---

¹ Rozvodovost. [online]. 2014 [cit. 2014-06-25]. Dostupný z WWW: <http://www.demografie.info/?cz_rozvodhistorie=&PHPSESSID=6c5c487280dec5630f6a0f5a17bd82e6c zso.cz/csu/redakce.nsf/i/rozvodovost>

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

„Kus kamene může být proděravěn a nemusí být přitom oslaben, má-li díra uvažovaný rozměr, tvar i směr. Je-li provedena dle pravidel oblouku, může blok zůstat stejně pevný.“

Henry Moore

Bakalářská práce má ambici nastínit základní aspekty a konsekvence v oblasti rozvodového uspořádání. Je strukturovaná do dvou částí, teoretické a empirické.

Teoretická část bude obsahovat analýzu literatury a vymezení základního pojmosloví a východisek. Dále se bude věnovat právní úpravě manželství, rozvodu, úpravě výchovy a výživy nezletilých dětí na dobu po rozvodu rodičů a roli orgánu sociálně právní ochrany dětí.

Bakalářská práce bude rozebírat příčiny a důsledky rozvodu rodičů. Dále bude charakterizovat základní problémy, s nimiž se v současnosti v naší společnosti potýkají rozvádějící se rodiče.

Dále se bude teoretickým způsobem věnovat úloze orgánu sociálně právní ochrany dětí při ochraně zájmů nezletilých dětí při a po rozvodu rodičů.

V empirické části bude použit dotazník, který bude demonstrovat výstupy stanovených hypotéz. Výzkum bude proveden dotazníkovým šetření na gymnáziu.

Cílem výzkumu bude zjistit od respondentů z rozvedených rodin, jaký mají názor na situaci po rozvodu rodičů. Výzkum bude proveden metodou dotazníkového šetření.

Pro dosažení cíle byly stanoveny tyto hypotézy:

Hypotéza č. 1

Ekonomická situace u dětí, které žijí v rodině po rozvodu, se změnila k horšímu.

Hypotéza č. 2

Většina dětí žije po rozvodu s matkou.

Hypotéza č. 3

Většina dětí by chtěla, aby jejich rodiče žili opět spolu.

„Nejprve se milujeme, a pak nastane čas, že se už nemilujeme. A mezitím se přehradíme dětmi a žijeme si každý ve své části manželství.“

Dušan Radović

2 RODINA

Celá společnost si stále více uvědomuje, že dobře fungující rodina je základem pro zdravý sociální, fyzický, psychický a emoční vývoj dítěte. Představuje první model společnosti, se kterým se dítě po svém narození setkává. Rodina zároveň předurčuje a silně ovlivňuje osobní vývoj a chování dítěte, jeho vztahy k jiným lidem a k celé společnosti. Mezi její funkce patří funkce ochranná, socializační, výchovná, ekonomická, emociální, vzdělávací, reprodukční, relaxační a řada dalších. Dítě si ve své rodině osvojuje určitý žebříček hodnot a vzor chování nejen v běžných, ale i v konfliktních situacích. Rodina dítěti předává sociální dovednosti, kterých bude samo v dospělosti využívat. Socializační funkce rodiny je důležitá pro jeho další osobnostní růst – dítě se učí sociálním a společenským hodnotám, způsobům chování v konkrétních situacích a zodpovědnosti za vlastní život.²

„Podle sociologické definice lze za rodinu považovat skupinu osob navzájem spjatých pokrevními svazky, manželstvím nebo adopcí, jejíž dospělí členové jsou odpovědní za výchovu dětí. Můžeme být i méně precizní a definovat rodinu podle toho co nám osobně přináší, proč ji zakládáme a co od ní očekáváme. Rodina je místo, kde člověk nalezne lásku, porozumění, podporu, úctu k sobě i ostatním, přátelství, pocit jistoty a bezpečí, sebepoznání, načerpá novu energii, získá zkušenost, že lidský život a city jsou důležitější než vše ostatní. Základní účel rodiny by měl být jasný – plodit a vychovávat své potomky. Při podrobnějším zkoumání ale zjistíme, že rodina sama o sobě je výjimečné společenské uspořádání, které je výhodné pro všechny její členy po stránce fyzické i duševní, a to i tehdy, když děti v rodině ještě, nebo už nejsou.“³

Rodina se považuje za normální, pokud se u žádného jejího člena neprojeví závažné poruchy chování nebo psychopatologie. Kvalitní a normální rodina by měla mít kladný vztah k hodnotám jako je věrnost, tolerance, vzájemné porozumění, vzájemné obohacování, možnost všech členů rodiny naplňovat své individuální potřeby.⁴

Rodina je nejstarší základní jednotkou lidské společnosti. Základem rodiny je soužití dvou jedinců opačného pohlaví a jejich dětí. Rodina existuje proto, aby

---

²MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Praha, 2003, s.10.

³ Rodina-základ státu.[online]. 2014 [cit. 2014-06-23]. Dostupný z WWW:<<http://www.kdejsitato.cz/rodina/rodina-zaklad-statu.html>>

⁴MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Praha, 2003, s.11.

lidémohli náležitě pečovat o své děti. Hlavním posláním rodiče je péče a ochranav obdobích, kdy dítě se není schopno o sebe postarat. Umožňuje mu jak jeho tělesnou, tak i duševní existenci a rozvoj, dostává pocit jistoty, bezpečí a pocit domova. Rodina je první závazným modelem společnosti, s jakým se dítě setkává. Každá rodina v nějaké míře respektuje obecně závazná pravidla fungování společnosti.⁵

„Varianty uspořádání rodiny:

základní (jádrová, nukleární) rodina je tvořena mužem, ženou a jejich dětmi,

rozšířená rodina zahrnuje širší příbuzenstvo – prarodiče, tety, strýce, bratrance, sestřenice, ...

neúplná rodina s jedním rodičem (obvykle ženou po rozvodu manželství),

monogamní rodina (soužití jednoho muže s jednou ženou),

polygamní rodina (polygynie – soužití jednoho muže s více ženami; polyandrie – soužití jedné ženy s více muži; obvykle se jedná o polygynii, která je běžná např. v některých islámských zemích).“⁶

Dobrá rodina dává každému, kdo do ní patří, pocit bezpečného zázemí. Na druhé straně je rodina i zdrojem stresu. Rodiče musí být dětem k dispozici stále, ať už jsou unavení či odpočatí, nebo nemocní. Dospělí se musejí jeden druhému stále přizpůsobovat, jejich individuální plány se mohou uskutečnit jen se souhlasem druhého partnera. V takových případech by se rodiče dětí měli dohodnout na kompromisech. V těchto případech dochází k častým neshodám. Jednotlivec se musí podřídit zájmu rodiny, a když to nedokáže a rodinu opustí, způsobí tím psychický úraz nejen sobě samému, ale i ostatním členům rodiny.⁷

2.1 Historie rodiny

Rodina je nejstarší sociální a ekonomickou jednotkou ve společnosti, která procházela v návaznosti na historickém vývoji změnami. Jinou formu měla rodina v pravěku, kdy člověk žil v pokrevně spřízněných klanech a rodina měla matriarchální charakter. Jinou ve starověku, kdy byla striktně patriarchální. Stejně tak přinesly posunve změnách v rodině i další historické etapy. K markantním změnám

⁵MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Praha, 2003, s.11.

⁶ Rodina-základ státu.[online]. 2014 [cit. 2014-06-23]. Dostupný z WWW:<<http://www.kdejsitato.cz/rodina/rodina-zaklad-statu.html>>

⁷ MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Praha, 2003, s.37.

došlo na přelomu 19. a 20. století. V tomto období se začaly ženy uplatňovat na trhu práce. Byla tak ukončena jejich ekonomická závislost na opačném pohlaví. Postupně se začínala rozvíjet a projevovala emancipace žen. Manželství nezrušitelná, uzavíraná mezi křesťany, nahradila manželství občanská, která lze ukončit rozvodem.⁸

2.1.1 Funkce rodiny

Od počátku vývoje zaujímal každý člen rodiny určitou roli a v rámci své role plnil danou funkci. Je tedy zřejmé, že by ve vzájemném soužití měla plnit určité funkce i rodina jako taková. To, zda rodina plní svoji úlohu, závisí na skutečnosti, jak naplňuje svoje funkce:⁹

- **funkce biologicko-reprodukční**, která zajišťuje reprodukci lidského rodu a umožňuje biologickou obnovu sil. Tato funkce je velmi důležitým činitelem, který stabilizuje nejen partnerský vztah. Spočívá v biologické podstatě člověka. Pro společnost je tedy rodina významnou reprodukční základnou, nezbytnou pro její chod. Biologickou funkcí rodiny rozumíme i péči o členy rodiny, zabezpečení potravy a zdárného vývoje,
- **funkce ekonomická, zabezpečovací** má zajistit členům rodiny přiměřené materiální podmínky k životu, bydlení, výživu, ošacení, vzdělání. V rámci této funkce je nutné, aby rodina plánovala a dokázala upřednostnit to, co je nutné, protože příjmy rodiny jsou omezené. Problémem u některých rodičů je skutečnost, že prostředky ze sociálního systému dávek určené k zabezpečení dětí zneužijí,
- **funkce výchovná**, je zaměřená na přípravu nové generace, vytváření osobnosti. Členové rodiny v rámci této funkce utvářejí osobnost člověka prostřednictvím různých činitelů. Rodina učí dítě vzájemné komunikaci, má nezastupitelnou úlohu v jeho mravním životě, umožňuje dítěti rozvoj jeho dovedností, schopností, talentu. Pomáhá mu v začlenění do společnosti a osvojení pravidel soužití ve společnosti. Spočívá v kvalitní péči o dítě, v jeho výchově, v porozumění potřebám dítěte a jeho požadavkům. Rodiče by měli být příkladem pro své děti,
- **funkce emocionální**, je považovaná z hlediska dítěte za nejdůležitější a nezastupitelnou. Úkolem rodiny v rámci této funkce je vytvořit stabilní, klidné

---

⁸MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Praha, 2003, s.40.

⁹SMUTKOVÁ, L. *Sociální práce s rodinou*. Hradec Králové, 2007, s.22-28.

prostředí, ve kterém zaujímají dominantní postavení kladné emocionální vztahy. Nejen pro dítě je důležité, aby ve vzájemných rodinných vztazích pociťovalo lásku, sounáležitost, úctu, toleranci, důvěru a další. Jestliže rodina neplní kvalitně tuto funkci, má to negativní vliv na psychický a fyzický vývoj dítěte,

- **funkce domestikační**, je vázaná na emocionální funkci a vyjadřuje přirozenou touhu člověka mít někde své místo, někam a někomu patřit,
- **funkce ochranná**, spočívá v celkové ochraně dětí před patologickými jevy, v ochraně jejich zdraví, v ochraně před dopadem negativních událostí v rodině, jako je nezaměstnanost, nemoc a další,
- **funkce rekreační a relaxační**, zajišťující smysluplné trávení volného času, uvolnění psychického a tělesného napětí.

2.1.2 Problémové situace v rodině

Mezi nejčastější problémové situace v rodině patří:¹⁰

- **ekonomická situace rodiny**, nedostatek financí často vede k ohrožení uspokojování potřeb rodiny, je ohrožena jistota a bezpečí. V důsledku nedostatku peněz selhává soudržnost, pospolitost mezi manžely. Finanční problémy pak mohou narušit vztah mnoha způsoby. Partneři si začnou vyčítat to, že některý z nich je nezaměstnaný, podporuje širší rodinu, pije alkohol, kouří nebo utrácí za koníčky. Problémem se stává hrazení výživného. Veškeré výdaje jsou pak bedlivě střeženy.
- **nezájem o rodinu**, lze tak souhrnně označit chování, které se jednomu z rodičů nelíbí na druhém. Tato situace je, dle mého názoru, jednou z nejfrekventovanějších příčin rozvodů současných manželství. Matka v prvních měsících života dítěte soustředí veškerou pozornost na potomka. Jen těžce se dovede smířit se skutečností, že její partner většinu času tráví v zaměstnání a ve volném čase se věnuje svým koníčkům nebo přátelům. Je ale pravdou, že v některých případech se tak partner vyhýbá povinnostem, případně problémům, které je třeba doma řešit.
- **konflikty s prarodiči**, mnoho mladých rodin nemá své samostatné bydlení a stávají se tak závislými na prarodičích. Tato závislost je pak zdrojem konfliktů.

---

¹⁰MATĚJČEK, Z., DYTRYCH, Z. *Krizové situace v rodině očima dítěte*. Praha, 2002, s.9-13,39.

Rozdílné představy o soužití, rozdílné generační názory, ať již na výchovu dítěte nebo na životní styl, jsou pak další z příčin rozchodů a rozvodů.

- **rozdílné názory na výchovu**, spory o výchovu nastávají hned v prvních měsících a letech života dítěte. Pokud rodiče nenajdou kompromisní řešení, stávají se součástí každodenního života rodiny. Jsou často podnětem ke vzniku konfliktů mezi rodiči, jejichž vyústění ukazuje na špatný vliv jednoho nebo druhého rodiče. Každý z rodičů přistupuje k výchově dítěte odlišně a dítě pak vlastně neví, co je správné a co se od něho očekává. Důsledkem je vznik napětí, špatné nálady a úzkosti v rodině. Jestliže v takovéto situaci dojde k rozvodu a jemu předcházející úpravě rodičovské zodpovědnosti, může se takové dítě jen stěží objektivně vyjádřit k otázce, se kterým z rodičů by raději zůstalo. Ve velké většině případů konfliktních situací jeden nebo druhý partner, bez ohledu na celou rodinu, začne hledat své vlastní východisko z krize. V důsledku uvedeného následně dochází ke krizové situaci v rodině – rozvodu.
- **rozvod či rozpad vztahu** je jedním z nejtěžších období pro celou širokou rodinu. Je to vždy situace, která přináší stres a nejistotu. Tyto negativní jevy často nekončí ani po rozvodu. Předpokládá se, že u většiny rodin dojde ke zklidnění. Bohužel jsou ale ne úplně výjimečné případy, kdy ještě mnoho let po rozvodu dochází k opakovaným soudním řízením ohledně výživného nebo styku s dětmi. Všechny tyto situace mají negativní dopad na dítě. Rozchodem rodičů se často komplikuje vztah dítěte s prarodiči a dalšími příbuznými. Dochází ke stěhování, a tím k zpřetrhání vztahů s kamarády a vrstevníky dítěte. U většiny dětí se zhorší jejich školní prospěch. Neopomenutelným problémem jsou i nevlastní sourozenci.

2.2 Dysfunkční rodina

Dysfunkční rodina je rodina, kde jsou porušeny některé nebo všechny její základní funkce. Rodina funguje velice špatně a rodiče neplní svoji základní rodičovskou funkci. Rodiče se o své děti nestarají, starají se o ně špatně anebo vůbec.¹¹

V současné době je velice častá rodina pouze s jedním rodičem a většinou je v této rodině přítomna jen matka, která svoji roli matky z nějakého důvodu nezvládá.

---

¹¹MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Praha, 2003, s.41.

V dysfunkční rodině je narušen, případně porušen vývoj dítěte. Dítě nemá uspokojené své základní životní potřeby, má špatnou výchovu a není mu věnována patřičná a vhodná pozornost. Dítě může být v dysfunkční rodině poznamenáno rozvodem, nevhodnou výchovou, násilím v rodině, zanedbáváním, týráním, zneužíváním nebo citovou deprivací. V těchto rodinách jsou běžně přítomny takové aspekty, jako je dlouhodobá nezaměstnanost, duševní poruchy dospělých, alkoholismus, gamblerství, kriminalita a násilí. Dysfunkční rodiny nejsou schopné dodržovat a respektovat společenské normy společnosti, ve které žijí. Tyto rodiny potřebují pomoc poradenskou, psychologickou a pomoc sociálních úřadů, neboť bývá narušen celý rodinný systém. Těmto rodinám je také velice často poskytována sociální pomoc finanční, poradenská a pomoc na oddělení sociálně právní ochrany dětí.¹²

Každá normální a funkční rodina by měla mít jasně vymezené hranice, které by měl respektovat každý člen rodiny, včetně dětí. I normální fungující rodina může někdy mít problém s konkrétním a jasným vymezením hranice. Dysfunkční rodiny nejsou schopné stanovit a určit zdravé hranice, neboť v těchto rodinách má jeden či více členů sociálně nežádoucí a nepřizpůsobivé chování. Tyto rodiny většinu problémů neřeší nebo je zcela popírají. Běžnou záležitostí v těchto rodinách je popírání osobní identity na úkor identity rodinné, takřkajíc není vhodné z rodinného programu vybočovat. Individuální potřeby členů rodiny se neřeší, je zde nejasná, nebo zcela chybějící komunikace. Tento neuspokojivý dysfunkční systém rodiny někdy může produkovat individuální psychopatologii, např. neurotické problémy, asociální chování, užívání různých návykových látek. Tato nově vzniklá psychopatologie u některých členů rodiny zpětně znovu působí na celý systém a fungování rodiny. Při pomoci dysfunkčním rodinám je nutné, aby se odborník zajímal o:¹³

- současné problémy rodiny /jaký má problém, a kde ten problém vzniká/,
- fungování rodičů a jejich rolí /vztah mezi rodiči, projevování citů, způsob výchovy, základní rodinné vzorce, ekonomickou stránku, sociální vazby, atd./,
- rodinné vztahy,
- komunikaci v rodině,
- způsob řešení konfliktů a problémů.

---

¹²MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Praha, 2003, s.41.

¹³SOBOTKOVÁ, I. *Psychologie rodiny*. Praha, 2007, s. 41.

V některých rodinách dochází k týrání, zanedbávání a zneužívání dětí. Takovéto rodiny mají společný rys, a tím je necitlivost k potřebám dítěte. Tito rodiče špatně zvládají svoji agresivitu a velice lehce upadají do afektů. Převládá u nich rys nutkavosti, nezralosti, závislosti, ale také se může vyskytovat snížená inteligence, duševní nemoci, hendikepy, psychopatie, trestná činnost, nezaměstnanost, nespokojenost s osobním životem a jiné. Rodiče, kteří týrají, zanedbávají, popřípadě zneužívají své děti, ve svých původních rodinách jako malí zažili podobnou atmosféru. Následky týrání, zanedbávání a zneužívání jsou tak závažné, že člověku mohou negativně ovlivnit celý život a někdy se z nich léčí lidé až ve středním a starším věku.¹⁴

„Oženit se, založit rodinu, přijmout všechny děti, jež přijdou, zachovat je na tomto nejistém světě a dokonce, bude-li to možné, je trochu vést, to je podle mého přesvědčení nejzazší meta, jíž může člověk dosáhnout.“

Franz Kafka

2.3 Manželství

Manželství v České republice je trvalé soužití jednoho muže a jedné ženy založené zákonným způsobem, tj. církevním nebo občasným svazkem, na základě souhlasného a svobodného prohlášení muže a ženy, slavnostním způsobem a za přítomnosti dvou svědků. Manželství je právní a společenská instituce, která tvoří legislativní základ pro rodinu.¹⁵

Jedná se o velmi blízký vzájemný vztah mezi jedním mužem a jednou ženou, silnější vztah už může být jen mezi matkou a dítětem. V manželství získává každý z manželů na druhého manžela sexuální právo, dochází i ke směně věcí a služeb mezi oběma manželi. Cílem je zejména založení rodiny a řádná výchova společných dětí. Práva a povinnosti manželů v rodině jsou si rovny.¹⁶

„Teprve manželství odhalí milencům, jak je život ve dvou složitý.“

Achille Charles Léonce Victor de Broglie

---

¹⁴ MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Praha, 2003, s.149.

¹⁵ *Nový občanský zákoník*. Bratislava, 2014, s. 42.

¹⁶ VESELÁ, R. a kolektiv. *Rodina a rodinné právo*. Praha, 2005, s. 115.

Manželství nelze uzavřít s vdanou ženou nebo ženatým mužem, s osobou mladší 18 let, tj. s plnoletou osobou (pokud nedošlo k tzv. zplnoletění na základě rozhodnutí soudu dříve), s osobou zbavenou způsobilosti k právním úkonům, dále mezi předky a potomky a sourozenci a s osobou postiženou duševní chorobou, také nedobrovolně či nevědomě. Manželství zaniká smrtí jednoho nebo obou z manželů, rozsudkem soudu o rozvodu manželství a prohlášením osoby za mrtvou, nebo anulací. Zánik manželství je přerušeni vzájemných právních vztahů, které z manželského svazku vyplývaly. Současně tím vzniká možnost bývalým manželům uzavřít nové manželství.¹⁷

Manželství je definováno jako trvalé společenství muže a ženy, založené zákonem stanoveným způsobem. Zákon počítá s tím, že lidé nejsou dokonalí a ne každý dokáže žít po celý život v jednom svazku. Z tohoto důvodu se počítá i s rozvodem manželství. Tak jako lze manželství uzavřít pouze zákonem stanoveným způsobem, lze je rovněž zrušit pouze a jenom zákonným způsobem.¹⁸

Hlavním účelem manželství je založení rodiny a řádná výchova dětí.¹⁹

2.4 Rozvod

Rozvod manželství je způsob legitimního řešení trvalého rozvratu vztahu mezi manželi, občanským zákoníkem je definován v § 755 jako trvalý a hluboký rozvrat, v důsledku kterého již nelze očekávat obnovení manželského soužití. Zahájení rozvodového řízení vzniká na základě návrhu na rozvod manželství po předchozí dohodě manželů nebo bez ní.²⁰

Snoubenci, kteří vstupují do manželství, jsou ve většině případů přesvědčeni o tom, že právě jejich manželství bude trvat celý život.²¹

Rozvod manželství a rozpad rodiny představují jedno z nejsvízelnějších období, a to nejen pro přímé účastníky rozvodu, tj. pro rodiče a děti, ale často pro celou širší rodinu. Má své aspekty sociální, etické, právní, emoční a pochopitelně velmi důležité

---

¹⁷Nový občanský zákoník. Bratislava, 2014, s. 43-44.

¹⁸CHODĚRA, O. *Partnerství, manželství a paragrafy*. Praha, 2002, s. 10.

¹⁹CHODĚRA, O. *Partnerství, manželství a paragrafy*. Praha, 2002, s. 10-11.

²⁰Nový občanský zákoník. Bratislava, 2014, s. 47.

²¹CHODĚRA, O. *Partnerství, manželství a paragrafy*. Praha, 2002, s. 96.

aspekty psychologické. Rozvod není v našich zemích ojedinělým jevem, ba právě naopak, počet rozvádějících se rodin se drží na vysoké úrovni. Je to období naplněné stresem a frustrací důležitých lidských potřeb. Je to období, jehož důsledky mohou ovlivňovat účastníky rozvodu po celý další život.²²

Z teoretického hlediska je správné hovořit o třech stádiích.

- **Manželský (rodinný) nesoulad** – vzniká z více či méně podstatných rozporů, ve kterých se prokazuje snížená schopnost partnerů najít vhodné kompromisy a rozpory řešit
- **Manželský (rodinný) rozvrat** – jde již o podstatnější postižení některé ze základních rodinných funkcí (emoční, ekonomické, výchovné), může být akutní nebo dlouhodobý
- **Rozvod** – je formálně právním ukončením manželského vztahu dvou jedinců, krajním řešením rozvratu manželství

V procesu rodinného nesouladu, rozvratu a rozvodu se jen výjimečně může stát, že by alespoň jeden z manželů citově či jinak nestrádal. Co se ukazuje jako zcela jisté, je fakt, že rodinným rozvratem a rozvodem je výrazně ohrožen zdravý vývoj osobnosti dítěte, které rozvrat manželství rodičů prožívá. Dítě je vystavováno zvláštnímu druhu psychické zátěže, jejíž důsledky nejsou často rozpoznány včas ani vlastními rodiči či jinými blízkými osobami. Ukončení manželského vztahu rozvodem nelze chápat jako jeho prosté přerušení a zmizení, nýbrž jako postupné uhasínání. V naprosté většině manželství pokračuje atmosféra plná napětí a stresu, která se formálně projevuje v často nekonečně opakovaných soudních řízeních o určení styku s dítětem, v soudních sporech o výživné. Dítě se opakovaně dostává na vyšetření k soudním znalcům, je těžce frustrováno.²³

Každý rozvod má stránku ekonomickou, právní a osobní. Rozvod představuje pro všechny zúčastněné zátěž i do budoucna. Dle pracovníků z bývalého Výzkumného psychiatrického ústavu je odhadováno, že lidé se vzpamatují po rozvodu mezi dvěma až šesti lety. Třetina žen a pětina mužů se s rozvodem psychicky nevyrovnala a to ještě šest let po rozvodu. Také u dětí je psychické zpracování rozvodu procesem trvajícím

---

²²MATĚJČEK, Z., DYTRYCH, Z. *Krizové situace v rodině očima dítěte*. Praha, 2002, s. 39-43.

²³MATĚJČEK, Z., DYTRYCH, Z. *Krizové situace v rodině očima dítěte*. Praha, 2002, s. 39-43.

nejméně rok až dva. I přes všechny dobře známé negativní důsledky rozvodů, není třeba se dívat na ně jako na jev nenormální či tragický. Některým rodinám mohl rozvod prospět, mnoha rodinám však ještě prodlužovat utrpení z nežádoucího soužití.²⁴

Rozvody jsou předmětem silně emočně nabitých předsudků jaku neprofesionálů, tak i u lidí, kteří se jimi ve své profesi zabývají.²⁵

Rozhodnutí k rozvodu není obvykle záležitost okamžiku. Předchází mu většinou dlouhá krize manželství. V tomto období se projevuje nepřátelství střídané s pokusy o usmíření. Ženy jsou rodinným soužitím stresovány více než muži a jsou v rodině více emočně angažovány než muži, proto reagují na konflikty častěji rozvodovým návrhem.

Rozvod je důsledkem různě dlouhé krize v manželství. Pro všechny členy rodiny představuje velikou zátěž, kterou mnozí členové rodiny zpracovávají po mnoho let. Zátěž se týká stránky právní, ekonomické a osobní. Velice náročné je psychické zpracování rozvodu. Během rozvodu si rodiče většinou ubližují pomluvami, ubližováním, výčitkami a děti jsou tomuto tlaku vystaveny. U dětí probíhá psychické zpracování rozvodu rodičů nejméně jeden až dva roky. Děti rozvodem přicházejí o stálou přítomnost jednoho z rodičů a velice často dochází ke zchudnutí zbylé rodiny, kterou v naší společnosti tvoří většinou matka a děti. Matka začíná být po rozvodu většinou více zatížena, neboť všechny starosti leží jen na ní. Psychické přetížení z rozvodu vede k tomu, že rodiče děti popouzí proti svému bývalému partnerovi /matce, otci/, a tím negativně ovlivňují vztah k rodiči a křehkou dětskou psychiku. Někdy se matka chová bezmocně, a tím se snaží, aby dítě přivolalo zpět bývalého partnera. V některých případech je z nějakého důvodu dítěti vztah s odešlým otcem nebo matkou odepřen či omezen. Také existují případy, kdy dítě začnou zanedbávat oba rodiče. Pomoc po rozvodu by se proto měla zabývat především dětmi. Děti po rozvodu v sobě mívají zmatek, deprese, cítí se zavrženy.²⁶

Manželství nelze rozvést, pokud nenabude právní moci rozhodnutí o úpravě poměrů nezletilých dětí pro dobu po rozvodu.²⁷

---

²⁴MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Praha, 2003, s. 132.

²⁵MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Praha, 2003, s. 133.

²⁶MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Praha, 2003, s. 137.

²⁷CHODĚRA, O. *Partnerství, manželství a paragrafy*. Praha, 2002, s. 98.

„Někdy ve vztahu přijde chvíle, kdy přes veškerou upřímnou snahu vyřešit neshody a obnovit společnou minulost, už nic jiného než trápení nezbyvá a krása světa jen krutě kontrastuje s vaším bolestným zápasem.“

David Viscott

„Rozvod představuje psychickou zátěž pro každého člena rodiny bez rozdílu věku. Pro děti nemusí být za každých okolností traumatizující, ale nelze ani předpokládat, že se jich nedotkne, pokud jej nechápou, nevnímají, anebo se o něm nemluví. Rozvodu většinou předchází období více či méně intenzivního rodinného rozvratu, který zvyšuje stres rodičů a napětí mezi nimi, činí je méně vnímavými pro potřeby dítěte. Rozvod vyžaduje citové a sociální přizpůsobení se nové situaci, zkráceně psychorozvod. První ze čtyř fází psychorozvodu zahrnuje citové odpoutání se a přijetí reality. Především u partnera, který je opouštěn, to představuje prožití emoční bouře, tj. stavů zoufalství, depresivních rozlad, hněvu a hostilných až útočných tendencí. Potřeba jejich prožití plyne z pocitu frustrace jako reakce na ztrátu. Druhou fází je oddělení manželství od rodičovství. Díky tomu se snižuje pravděpodobnost zatažení dětí do vzájemných sporů. Třetí fází je zaměření se na potřeby dětí, kdy si rodiče připustí a uvědomí, že děti mohou strádat, a hledají cestu, jak dopady zmírnit. V závěrečné fázi jde o uspořádání života novým způsobem, jednání směřující k budoucnosti. Zde je větší pravděpodobnost vytvoření vzájemné dohody o tom, jak budou dále fungovat jako rodiče, jak se materiálně a finančně vyrovnají atd. Tento proces spolu s výsledky studií zabývajících se rozvodovými situacemi vybízí k zamyšlení, kde začít zmírnění negativního dopadu na dítě – třeba účelnou a erudovanou pomocí rodičům formou poradenství, terapeutické podpory či porozvodové mediace. Odborník s výcvikem a zkušenostmi má možnost zachytit rodiče ve fázi emoční bouře, načasovat poskytování informací o dopadech jejich jednání na děti, o možnostech porozvodového uspořádání, a především poskytnout nadhled a neutralitu vůči oběma stranám, a tím předejít nebo zmírnit eskalaci konfliktu. Dle poznatků ze země, kde tato praxe již dlouho funguje, lze takto předejít mnohým soudním přím a uspořádat porozvodovou situaci na základě vzájemné dohody.“²⁸

---

²⁸Děti, rodiče a rozvod.[online]. 2014 [cit. 2014-06-18]. Dostupný z WWW: < <http://www.http://www.rodina.cz/clanek2859.htm> >

„Rozvod – obávaný konec všech uzavíraných manželství. Bohužel každoročně se rozvede více jak polovina z nich (58% v roce 2012). Sňatek i rozvod se od roku 2014 řídí Novým občanským zákoníkem, zákon č. 89/2012 Sb. (dále jen „NOZ“), který vychází ze starého zákona o rodině č. 94/1963 Sb. (dále jen „ZoR“). Ten za svoji 50letou historii doznal mnoha změn a to ne vždy k lepšímu. Ta nejvýraznější nastala v roce 1998. Do té doby platil výklad zákona, podle kterého měl soud zkoumat, zda manželství v důsledku rozvratu stále ještě plní „společenský účel“, tedy účel, pro který bylo vytvořeno. Byl tak zdůrazněn zájem společnosti na zachování manželství a podpora manželství jako základního kamene rodiny.“²⁹

Rozvod se stal v naší společnosti zcela běžnou záležitostí. Týká se nejen rodičů a dětí, ale velmi často i celé široké rodiny.³⁰

2.4.1 Následky

Špatná školní výkonnost dítěte se pochopitelně projevuje ve zhoršeném prospěchu, přestože dítě předtím dobře prospívalo. Je to dáno tím, že v důsledku trvalého stresu se objevuje v dítěti stále více napětí a úzkosti. Dítě ztrácí zájem o školu, protože se mu stává zdrojem utrpení, tím se opět zhoršuje jeho výkonnost a bludný kruh se uzavírá.

U dívek probíhá proces zhoršení školního výkonu poněkud jinak, je méně nápadný. Dívky z rozvedených rodin jsou více staženy do sebe, jejich chování není tolik nekonformní, nicméně úzkost a s ní související poruchy koncentrace se projevují také.

Rozvodem rodičů se velice často ruší vnitrorodinné vztahy, které dítě potřebuje pro svou identifikaci s dospělými, ruší se často zázemí, které má nejraději a kde nalézá největší pocit jistoty a bezpečí.³¹

Všechny stresové situace, kterým je dítě v průběhu rodinného rozvratu a rozvodu rodičů vystaveno, mohou vést nejen k poruchám vývoje osobnosti dítěte, ke vzniku různých psychopatologických obrazů, ale také, zvláště u chlapců,

---

²⁹Rozvodv paragrafech. [online]. 2014 [cit. 2014-06-18].

Dostupný z WWW: <<http://www.kdejsitato.cz/rozvod/rozvod-v-paragrafech.html>>

³⁰WARSHAK, R. A. *Revoluce v porozvodové péči o děti*. Praha, 1996, s. 15.

³¹MATĚJČEK, Z., DYTRYCH, Z. *Krizové situace v rodině očima dítěte*. Praha, 2002, s. 43.

k antisociálnímu chování. Mezi těmi dospívajícími, kteří takové chování projevují, jsou nadměrně zastoupeny právě osoby, které prožily těžký a dlouhodobý rodinný rozvrat.³²

Rozvodové ztráty jsou komplexní. Není to jen adié od někoho blízkého nebo na straně druhé ztráty materiální spojené s dělením majetku.³³

2.4.2 Popuzení proti jednomu z rodičů

Intenzita a způsob popuzení může být různá. Dítě může být popuzováno jedním rodičem proti druhému, avšak může se stát, že dítě bude popuzováno i dalšími členy rodiny nebo oběma rodiči najednou. Mezi tyto motivy patří například strach, zloba, snaha po pomstě a další.³⁴

Jde o dlouhodobé záměrné činy jednání k poškození bývalého partnera. Většinou se matky snaží očernit otce, pomlouvají ho, shazují ho, často mluví o jeho špatných vlastnostech a ty dobré tím zcela začerní.³⁵

Děti ve středním školním věku kolikrát nemají vlastní představu a s názory dospělých se ztotožňují, aby neztratili i druhého rodiče. Naopak děti, které jsou již vyspělejší, začnou zvýšenou kritičností srovnávat s činy svých rodičů a zjistí, co je pravdivé a co falešné. A popuzení se obrátí proti rodiči, který popouzel.³⁶

2.4.3 Rozvod manželství s nezletilými dětmi

Proti rozvodu rodičů není nezletilé dítě nijak chráněno, jeho ochrana spočívá v souvislosti s rozvodem. Od 1.8.1998 nelze manželství rozvést, dokud nenabude právní moci rozhodnutí o úpravě poměrů k nezletilým dětem po dobu po rozvodu, zejména komu bude dítě svěřeno do péče a jak má každý z rodičů přispívat na jeho výživu. Při rozhodování soud sleduje především zájmy dítěte s ohledem na jeho budoucnost a dbá,

---

³² MATĚJČEK, Z., DYTRYCH, Z. *Krizové situace v rodině očima dítěte*. Praha, 2002, s. 44-46.

³³ NOVÁK, T. *Péče o dítě po rozvodu a její úskalí*. Praha, 2012, s. 53.

³⁴ MATĚJČEK, Z., DYTRYCH, Z. *Krizové situace v rodině očima dítěte*. Praha, 2002, s. 47-48.

³⁵ MATĚJČEK, Z., DYTRYCH, Z. *Krizové situace v rodině očima dítěte*. Praha, 2002, s. 48-51.

³⁶ MATĚJČEK, Z., DYTRYCH, Z. *Krizové situace v rodině očima dítěte*. Praha, 2002, s. 48-51.

aby bylo respektováno právo dítěte na péči obou rodičů a udržování pravidelného styku druhého rodiče.³⁷

Při rozhodování o úpravě poměrů k nezletilým dětem po dobu po rozvodu se nerozhoduje o úpravě styku dítěte s rodičem, kterému dítě nebylo svěřeno do péče. Dohoda rodičů u styku nepotřebuje schválení soudu, soud upravuje styk rodiče s dítětem, pokud to vyžadují poměry v rodině. V zájmu dítěte může soud také styk dítěte s rodičem omezit, případně zakázat.³⁸

Při rozhodování o svěřeni dítěte do výchovy rodičů soud sleduje především zájem dítěte. Dbá na to, aby se i po rozvodu manželství dítě vyvíjelo v souladu se svým nadáním, schopnostmi a vývojovými možnostmi.³⁹

„Některé problémy dětí z rozvedených rodin:“⁴⁰

- *ve zvýšené míře trpí depresemi,*
- *mají poměrně větší problémy s učením,*
- *chovají se vůči svým rodičům a učitelům agresivněji,*
- *jako dospělí mají více psychických problémů,*
- *plodí nemanželské děti,*
- *méně uzavírají manželství*
- *mají vyšší rozvodovost než děti rodičů, kteří se nerozvedou.“*

2.4.4 Řízení o rozvod manželství

Na rozvodové řízení v české právní úpravě se vztahují ustanovení občanského soudního řádu. Řízení o rozvod manželství může být zahájeno jen na návrh jednoho z manželů. I v případě, že oba manželé s rozvodem souhlasí, nemohou podat návrh společně. Řízení o rozvod manželství probíhá u příslušného soudu, kde měli oba

---

³⁷VESELÁ, R. a kolektiv. *Rodina a rodinné právo*. Praha, 2005, s. 147-150.

³⁸*Nový občanský zákoník*. Bratislava, 2014, s.47.

³⁹CHODĚRA, O. *Partnerství, manželství a paragrafy*. Praha, 2002, s. 98.

⁴⁰Rozvod a stres.[online]. 2014 [cit. 2014-05-18]. Dostupný z WWW:
< <http://www.ethos.cz/rozvod-stres-a-deprese-deti-rozvedenych-rodicu-033.php?CO=V%FDchova&CO3=Rozvod+a+d%ECTii>>

manželé poslední společné bydliště. Manželství zanikne dnem právní moci rozsudku o rozvodu.⁴¹

2.4.5 Příčiny rozvodů

„Data demografické statistiky o rozvodech obsahují i údaje, o „příčině rozvratu manželství na straně muže/ženy“. Statistika příčin rozvratu manželství ale potvrzuje stále čtenější využití obecných příčin (kategorie "rozdílnost povah, názorů a zájmů" a "ostatní") před konkrétně formulovanými příčinami na straně muže či ženy (neuvážený sňatek, alkoholismus, nevěra, nezáměr o rodinu, zlé nakládání, odsouzení za trestný čin, zdravotní důvody a sexuální neshody). Rozdílnost povah, názorů a zájmů byla v roce 2012 příčinou rozvodu téměř třetiny mužů i žen a 16 % připadalo na kategorii „ostatní“. V roce 1992 byla rozdílnost povah, názorů a zájmů příčinou rozvodů u téměř 43 % mužů a žen, kategorie „ostatní“ byla jako příčina rozvodu uvedena u 8 % rozvedených mužů a 10 % rozvedených žen.“⁴²

„Z konkrétně formulovaných příčin byla v roce 2012 na obou stranách manželské dvojice nejčastěji soudem identifikována jakožto příčina rozvratu manželství nevěra – na straně muže 981 případů, tj. 3,7 %; na straně ženy to bylo u 762 případů, tj. u 2,9 % žen. Druhým nejčtenějším důvodem byl alkoholismus muže (1,9 %) či nezáměr o rodinu ze strany ženy (1,1 %). Na straně muže soud nezjistil zavinění u necelých 2,2 %, na straně ženy v necelých 4,7 % případů. Oproti tomu v roce 1992 soud nezjistil zavinění u 21,1 % rozváděných žen a pouze u 6,3 % rozváděných mužů. Mezi konkrétními příčinami rozvratu manželství byla tehdy nejčastější nevěra, a to u mužů (4 224, tj. 14,8 % z celkového počtu rozvodů) i u žen (3 830, tj. 13,4%).“⁴³

2.4.6 Rozvodovost v datech

„V roce 2012 bylo rozvedeno 26 402 manželství, což bylo o 1,7 tisíce méně než v roce 2011. Takto nízký roční počet rozvodů byl naposledy zaznamenán koncem 70. let

---

⁴¹VESELÁ, R. a kolektiv. *Rodina a rodinné právo*. Praha, 2005, s. 150-151.

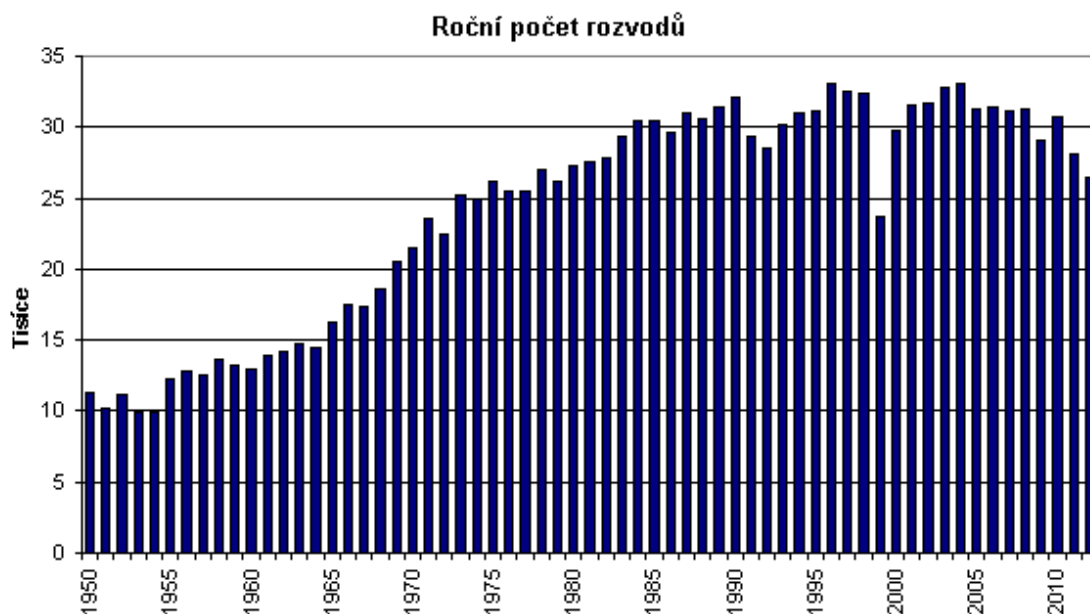
⁴²Rozvodovost.[online]. 2014 [cit. 2014-03-25]. Dostupný z WWW: < <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/rozvodovost> >

⁴³Rozvodovost.[online]. 2014 [cit. 2014-03-25]. Dostupný z WWW: < <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/rozvodovost> >

20. století. Změny v absolutním počtu rozvodů reflektují vývoj intenzity rozvodovosti a také se v nich odráží úroveň sňatečnosti z předchozích let. Krátkodobé výkyvy v počtu rozvodů bývají obvykle důsledkem připravovaných či realizovaných legislativních změn. Z celkového počtu rozvodů v roce 2012 se ze 72 % jednalo o první rozvod u obou manželů, u 11 % rozvedených dvojic se jednalo o oboustranně opakovaný rozvod, zbylých 17 % připadlo na kombinace, kdy se muž rozváděl poprvé a pro ženu to byl již další rozvod, nebo se muž rozváděl opakovaně a ze strany ženy to byl první rozvod, což bylo častější. Zastoupení mužů a žen, které se rozvádí opakovaně se od počátku 90. let 20. století příliš nezměnilo. Okolo 80 % z celkového počtu rozvedených mužů (žen) v roce 2012 se rozvádělo poprvé. Návrh na rozvod podává ve dvou třetinách případů žena. Z celkového počtu manželství rozvedených v roce 2012 bylo 57,5 % s nezletilými dětmi, přičemž před 20 lety byl tento podíl 71,7 %. Na snížení zastoupení rozvedených manželství s nezletilými dětmi se podílelo rostoucí zastoupení rozvodů dlouhotrvajících manželství, kdy již společné děti dosáhly zletilosti. Dále se zde nepochybně odráží také nízká úroveň plodnosti posledních let.. V roce 2012 připadlo na jednu rozvádějící se dvojici s nezletilými dětmi průměrně 1,5 dítěte. Tento průměr je dlouhodobě stabilní. V relaci k počtu sňatků, ze kterých pocházela rozvedená manželství, se v roce 2012 snížila úhrnná rozvodovost, která udává, jaký podíl manželství by skončil rozvodem při zachování intenzit rozvodovosti podle délky trvání manželství v daném roce. V roce 2012 dosáhla úhrnná rozvodovost 44,5 %, což představuje další pokles z rekordní hodnoty 50 % v roce 2010, když v roce 2011 byla úhrnná rozvodovost 46 %. Před 20 lety byla úhrnná rozvodovost výrazně nižší – kdyby byla zachována tehdejší úroveň rozvodovosti, skončilo by rozvodem 34 manželství ze 100. ⁴⁴

---

⁴⁴Rozvodovost.[online]. 2014 [cit. 2014-03-25]. Dostupný z WWW: < <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/rozvodovost> >

„Hlavní příčinou rozvodů je manželství.“

Marcel Achard

2.4.7 Rozvody podle vzdělání

„Analýza rozvodů podle vzdělání je čím dál více ovlivňována možností vzdělání neuvádět, resp. poskytovat tento údaj dobrovolně. V roce 2012 nejvyšší dosažené vzdělání neuvedlo už více než 45 % mužů i žen. Mezi ženami, které vzdělání uvedly platí, že se zvyšujícím se stupněm vzdělání se snižuje zastoupení opakovaných rozvodů. I mezi muži platí podobná závislost, ale není tak silná jako v případě žen.“⁴⁵

2.4.8 Výživné rozvedeného manžela

Nárok na výživné rozvedeného manžela nevzniká rozvodem, ale pouze za podmínek stanovených v § 760 NOZ.⁴⁶

- Základní úprava vyživovací povinnosti – rozvedený manžel, který není schopen se sám živit, může zažádat, aby mu bývalý manžel přispíval na přiměřenou výživu podle svých možností, schopností a majetkových poměrů. Neschopnost rozvedeného manžela není dána jen jeho zdravotním

⁴⁵Rozvodovost.[online]. 2014 [cit. 2014-03-25]. Dostupný z WWW: < <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/rozvodovost> >

⁴⁶Nový občanský zákoník. Bratislava, 2014, s. 48.

stavem nebo neschopností pracovat, ale také péčí o dítě, případně o invalidní dítě.⁴⁷

- Sankční výživné – soud může rozvedenému manželovi, který se na rozvratu manželství převážně nepodílel a byla mu rozvodem způsobena zvlášť závažná újma, přiznat proti jeho bývalému manželovi vyživovací povinnost v rozsahu stejné životní úrovně a to nejdéle po dobu tří let od rozvodu. V tomto případě není při rozhodování podstatné, zda je oprávněný manžel schopen se živit sám či nikoliv.⁴⁸
- Zánik vyživovací povinnosti – právo na výživné zaniká, jestliže oprávněný manžel uzavře nové manželství, nebo vstoupí-li do registrovaného partnerství.⁴⁹

2.4.9 Výchova a výživa dětí po rozvodu manželství

„Manželství nelze rozvést, dokud nenabude právní moci rozhodnutí o úpravě poměrů nezletilých dětí pro dobu po rozvodu, které vydá opatrovnický soud v samostatném řízení.

Príslušnosť soudu je dána místem posledního trvalého bydliště dítěte, kde se nacházelo za souhlasu obou rodičů. Soud rozhodující o rozvodu může být však jiný, a to z titulu příslušnosti dané zpravidla posledním bydlištěm manželů.

Soud tak na návrh jednoho z manželů upraví práva a povinnosti k dětem pro dobu po rozvodu, zejména určí, komu budou děti svěřeny do výchovy a jak má každý z rodičů přispívat na jejich výživu.

Jsou-li oba rodiče způsobilí dítě vychovávat a mají-li o výchovu zájem, může soud svěřit dítě do společné, popřípadě střídavé výchovy obou rodičů, je-li to v zájmu dítěte a budou-li tak lépe zajištěny jeho potřeby.

Rozhodnutí o úpravě výkonu rodičovské zodpovědnosti může být nahrazeno dohodou rodičů, která ke své platnosti potřebuje schválení soudu.

Při rozhodování o svěřeni dítěte do výchovy rodičů soud sleduje především zájem dítěte s ohledem na jeho osobnost, zejména vlohy, schopnosti a vývojové možnosti, a se zřetelem na životní poměry rodičů. Dbá, aby bylo respektováno právo

---

⁴⁷Nový občanský zákoník. Bratislava, 2014, s. 48.

⁴⁸Nový občanský zákoník. Bratislava, 2014, s. 48.

⁴⁹Nový občanský zákoník. Bratislava, 2014, s. 48.

dítěte na péči obou rodičů a udržování pravidelného osobního styku s nimi a právo druhého rodiče, jemuž nebude dítě svěřeno, na pravidelnou informaci o dítěti. Soud přihlédne rovněž k citové orientaci a zázemí dítěte, výchovné schopnosti a odpovědnosti rodiče, stabilitě budoucího výchovného prostředí, ke schopnosti rodiče dohodnout se na výchově dítěte s druhým rodičem, k citovým vazbám dítěte na sourozence, prarodiče a další příbuzné a též k hmotnému zabezpečení ze strany rodiče včetně bytových poměrů.

Soud vždy vezme v úvahu, kdo dosud kromě řádné péče o dítě dbal o jeho výchovu po stránce citové, rozumové a mravní.

Změní-li se poměry, může soud změnit i bez návrhu rozhodnutí nebo dohodu rodičů o výkonu jejich rodičovských práv a povinností.

Dohoda o styku rodičů s dítětem nepotřebuje schválení soudu. Soud však styk rodičů s dítětem upraví, vyžaduje-li to zájem na jeho výchově a poměry v rodině. Bránění oprávněnému rodiči ve styku s dítětem, pokud je opakovaně bezdůvodné, je považováno za změnu poměrů, vyžadující nové rozhodnutí o výchovném prostředí. Jestliže je to nutné v zájmu dítěte, soud styk dítěte s rodičem omezí nebo jej i zakáže.

Vyžaduje-li to zájem dítěte a poměry v rodině, může soud upravit styk dítěte s prarodiči a sourozenci.

Vyživovací povinnost rodičů k dětem trvá do té doby, pokud děti nejsou samy schopny se žít. Oba rodiče přispívají na výživu svých dětí podle svých schopností, možností a majetkových poměrů. Dítě má právo podílet se na životní úrovni svých rodičů.

Při určení rozsahu jejich vyživovací povinnosti přihlíží se k tomu, který z rodičů a v jaké míře o dítě osobně pečuje. Žijí-li rodiče spolu, přihlédne se i k péči rodičů o společnou domácnost.

Rodič, který má příjmy z jiné než závislé činnosti podléhající dani z příjmů, je povinen soudu prokázat své příjmy, předložit podklady pro zhodnocení svých majetkových poměrů a umožnit soudu zjistit i další skutečnosti potřebné pro rozhodnutí zpřístupněním údajů chráněných podle zvláštních předpisů. Nesplní-li rodič tuto povinnost, má se za to, že jeho průměrný měsíční příjem činí 12,7 násobek životního minima jednotlivce podle zvláštního právního předpisu.

Tam, kde to majetkové poměry povinného rodiče připouštějí, lze za odůvodněné potřeby dítěte považovat i tvorbu úspor zabezpečujících zejména přípravu na budoucí povolání.

Tabulka výše výživného doporučená MS ČR:⁵⁰

Věk dítěte	Výše výživného
Dítě do 5 let	9 až 13 % z platu
Dítě 6 až 9 let	11 až 15 % z platu
Dítě 10 až 14 let	14 až 18 % z platu
Dítě 15 až 17 let	17 až 21 % z platu
Dítě nad 18 let	20 až 24 % z platu

2.5 Sociální práce s rodinami dle Matouška a kol.

Tato část je zaměřena na některé případy teoretických možností řešení problematických rodin. Vychází se z publikace uvedeného autorského kolektivu, protože se zdá jako kvalitní návod pro praktickou realizaci sociální práce.

2.5.1 Sociální práce s rodinami v rozvodu

V současné době u nás asi polovina manželství končí rozvodem. Častěji podávají návrh na rozvod ženy. K rozvodům dochází z mnoha důvodů. Vlastní rozvod začíná běžet podáním návrhu jednoho z manželů nebo v „lepší případě“ návrhem na schválení dohody manželů. Před rozvodem samotným musí být upravena rodičovská odpovědnost vůči dětem. Zde spočívá úloha sociálního pracovníka v zastoupení nezletilých dětí v roli opatrovníka. V tomto případě nemohou děti zastupovat rodiče, protože by mohlo dojít ke střetu zájmů mezi rodiči. Pokud se rodiče nedohodnou, jena sociálním pracovníkovi, aby vedl rodiče před budoucím soudním jednáním ke smírnému řešení a zamezil co nejvíce negativním dopadům na děti. Zabránil vtahování dětí do uvedené problematiky. Pokud to rodiče nedokážou sami, je třeba udržet kontakt dítěte s oběma rodiči, poskytnout mu přiměřené informace. Je nutné zamezit tomu, aby se dítě stávalo nástrojem pomsty, prostředníkem, náhradním partnerem nebo bylo zanedbáváno. U některých klientů dochází k neochotě

---

⁵⁰Rozvod manželství.[online]. 2014 [cit. 2014-04-13]. Dostupný z WWW:
< <http://www.rozvodmanzelstvi.cz/cz/deti>>

komunikovat s bývalým partnerem. Toto by neměl sociální pracovník tolerovat u rodičů, kde je nutná domluva ohledně dětí. Jeho snahou by mělo být dosáhnout mezi rodiči alespoň formálního styku.

Pro rodinu je závažná i fáze po rozvodu. Náročné jsou situace, kdy mezi rodiči nedošlo k dohodě, nemají v tomto období samostatné bydlení nebo dochází ke sporům o děti. Porozvodové problémy ohledně dětí nejsou pravidlem, ale bývají časté. Děti jsou potom vystavovány stresovým situacím, které je třeba co nejvíce minimalizovat. Zde je nutné vysvětlit rodičům, že úprava rodičovské zodpovědnosti nijak neomezuje druhého rodiče ve výkonu jeho práv a povinností. Protože prvořadým úkolem pracovníka sociálně-právní ochrany dětí je hájit zájmy nezletilého, je nutné, aby vycházel z této zásady. Zároveň ale respektoval oba rodiče a vnímal jejich pohnutky. Nejdůležitějším úkolem je obnovení komunikace. Pracovník doporučí rodičům poradnu, kde s nimi bude pracovat terapeut. Ve vyhraněných situacích zákon o sociálně-právní ochraně dětí umožňuje řešit tuto problematiku uložením povinnosti využít poradenské zařízení zejména při sporech o úpravě výchovy nebo styku s dítětem. Zákonnou možností má i soud.⁵¹

Při sociální práci s rodinou v rozvodu musí sociální pracovník dbát na to, aby rozvod měl co nejmenší negativní dopad na dítě.⁵²

Vychází při tom z určitých principů.⁵³

- jeden z partnerů si ve většině případů přeje rozvod méně a hledá spojení, tím se, ale nesmí stát pracovník pomáhající profese,
- nesmí autoritativně zakazovat, případně strašit důsledky chování, musí respektovat skutečnost a nechat klienta, aby nesl důsledky za svoje chování,
- nesmí sklouznout k morálním soudům,
- měl by umožnit klientovi, aby mohl ventilovat své emoce,
- nepodporovat jednoho z partnerů v myšlence, že ten druhý je viníkem,
- podporovat kontakty rodičů se společnými známými, přáteli a rodiči partnera.

---

⁵¹MATOUŠEK, O., KODYMOVÁ, P., KOLÁČKOVÁ, J. *Sociální práce v praxi*. Praha 2005, s. 54-70.

⁵²MATOUŠEK, O., KODYMOVÁ, P., KOLÁČKOVÁ, J. *Sociální práce v praxi*. Praha 2005, s. 57-70.

⁵³MATOUŠEK, O., KODYMOVÁ, P., KOLÁČKOVÁ, J. *Sociální práce v praxi*. Praha 2005, s. 57-70.

2.5.2 Sociální práce s osamocenými rodiči

Nejvýznamnějším problémem osamocených rodičů s dítětem nebo dětmi je špatná ekonomická situace. Dětem schází vzor jednoho z rodičů. Jsou častější výchovné problémy, častější výskyt delikvence u nezletilých vyrůstajících v takové rodině. Nelze se nezmínit o problémech, které někdy vzniknou při styku dětí s druhým z rodičů. Osamocení rodiče jsou častěji vystaveni negativním jevům, které s sebou přináší například nezaměstnanost, chudoba, zajištění bydlení nebo sociální izolace. Mají většinou díky pracovnímu vytížení a udržení chodu domácnosti méně času na dítě. Většinou se sníží životní úroveň dítěte, která odchodem jednoho z rodičů klesá.⁵⁴

Limitované jsou možnosti nezletilých při realizaci hrazených mimoškolních aktivit. U sociálně slabších rodin je velkým problémem nehrazení výživného. Vzhledem k tomu, že většina sociálních dávek je vázána na výživné, mají pak některé neúplné rodiny problémy s uspokojením existenčních potřeb. Neplatiči jsou sice trestně stíhaní, vevězení ale nemají možnost pracovat a tudíž nemají z čeho výživné hradit. Nedostatek financí pak hraje klíčovou roli i pro dostupnost vzdělání dětí. Podpora osamocených rodičů je pak založená na finanční podpoře a na dostupnosti sociálních služeb.⁵⁵

2.5.3 Sociální práce s mnohaproblémovými rodinami

Jedná se o rodiny, které mají dlouhodobě více než jeden problém. Tyto problémy se týkají více členů rodiny a zasahují do více sfér rodinného života. Problémy jsou související a rodina je neschopna řešit sama. Jsou to rodiny chudé, které ale nemusí vždy žít v trvalé existenční nouzi, ale hospodaření s financemi a zajištění provozu domácnosti je zde problémem. Rodiny, kde nefunguje žádný řád, slovní komunikace mezi členy je minimální, vzdělání je na nízké úrovni, s nezaměstnanými členy. Problematická je u nich otázka bydlení, výchovy dětí i kontaktů s okolím a institucemi. K této obecné problematice se připojují i individuální problémy, jako jsou závislost, prostituce, zanedbávání péče, zneužívání nebo týrání a další z oblasti zdravotní. Stresové situace jsou v těchto rodinách na denním pořádku a členové rodiny vůči nim získávají zdánlivou imunitu. Klima v takové rodině je pak zcela nevhodné pro zdárnou výchovu a vývoj dítěte. Uvedená rodina si nemůže pomoci sama.

---

⁵⁴MATOUŠEK, O., KODYMOVÁ, P., KOLÁČKOVÁ, J. *Sociální práce v praxi*. Praha, 2005, s. 43-50.

⁵⁵MATOUŠEK, O., KODYMOVÁ, P., KOLÁČKOVÁ, J. *Sociální práce v praxi*. Praha, 2005, s. 43-50.

Chybí jí finance, komunikační schopnosti, neví o službách nebo jsou příliš vzdálené, nikdo z členů nemá telefon.

Pomoc mnohproblémové rodině je velmi složitá. Zásadní věcí je sjednotit a dohodnout kompetence všech pracovníků, kteří budou s rodinou pracovat a budou s ní v kontaktu.

Podstata práce spočívá hlavně v terapeutické práci. Podmínkou úspěšné terapie je vybudování vzájemného respektu a důvěry mezi terapeutem a rodinou. Délka terapie je minimálně několik měsíců. Termín ukončení je vhodné dohodnout s rodinou předem. Poskytovatel terapeutické pomoci by měl dosáhnout toho, aby jej rodina vnímala jako spojence, případně jako partnera. Terapeutická práce je velmi složitá, protože klienti jsou přesvědčeni, že terapeut okamžitě začne podnikat kroky k odstranění jejich konkrétních problémů a očekávají přímé rady. Práci je nutné ale zahájit na obecné rovině. Je řešena otázka zaměstnání, docházka dětí do školy, hospodaření s penězi, zdravotní problémy a další. Klientovi se zdá práce zdlouhavá a velmi často se stane, že terapii předčasně ukončí. Cílem práce by pak mělo v počátcích být existenční zajištění rodiny a zvládnutí běžných úkonů, týkajících se chodu rodiny. Pomáhající pracovník nesmí nikdy přebírat odpovědnost za členy rodiny. Pokud by setak stalo a terapeut by sám řešil problémy rodiny, terapie by selhala. Terapeut musí vycházet při své práci z minulosti rodiny, může získávat potřebné informace, může rodinu doprovázet k jednáním, pomáhat při komunikaci s institucemi. Terapeut by měl pracovat s rodinou tak, aby uměla uchopit problém a aby jej ve finále nepotřebovala. Totéž se týká i řešení otázek spojených nejen se samotnou rodinou, ale i s okolím. Konec terapie by nikdy neměl být náhlý, ale pozvolný. Intervaly mezi schůzkami, které jsou v počátcích tak jednou za týden, by se měly prodlužovat. Dále je nutné věnovat pozornost zdrojům pomoci, které by mohla rodina v budoucnu využít.⁵⁶

„Žádný problém se nevyřeší tím, že ho dáme k ledu.“

Winston Churchill

2.6 Sanace rodiny

Sanace rodiny je v prostředí sociální práce nejčastěji vnímána jako „*postupy podporující fungování rodiny, které jsou opakem postupů vyčleňujících některého člena*

---

⁵⁶ MATOUŠEK, O., KODYMOVÁ, P., KOLÁČKOVÁ, J. *Sociální práce v praxi*. Praha, 2005, s. 75-86.

rodiny kvůli tomu, že někoho ohrožuje, případně kvůli tomu, že je sám někým z rodiny ohrožen. Sanace rodiny by měla být metodou první volby u většiny případů, kdy je sociální služba kontaktována kvůli ohrožení dítěte, popřípadě kvůli výskytu domácího násilí. Sanace rodiny má však mnohem širší pole působnosti, např. jako postup doplňující léčbu závislosti u dospělých lidí. Práce s rodinou může mít formu podpory od zaškoleného dobrovolníka, terapie poskytované profesionálem celé rodině nebo někomu z rodiny v domácím či jiném prostředí, služby poskytované rodinám (např. docházka dětí do specializovaných denních center, přípravné vzdělávání dětí před vstupem do školy, docházka do mateřských a rodinných center).“⁵⁷

„Sanace rodiny je jedním z nástrojů podpory rodičů, kteří péči o své děti zvládají obtížně. Důsledkem těchto obtíží bývá neprospívání dítěte v rodině. Jde o rodiny, které se často dlouhodobě ocitají v situaci nejrůznějších starostí – existenční nejistota, strach ze ztráty bydlení, nestabilní a nejisté vztahy v rámci užší i širší rodiny, sociální pozice outsidera na okraji společnosti. Obtíže se nabalují jedna na druhou a rodičům pak často nezbývá energie na nic jiného než na útěk před nimi. Špatné prospívání dítěte nebývá v těchto případech většinou důsledkem záměrného ubližování ze strany rodičů, ale je spíše projevem jejich snížené kapacity vyladit se na dítě a jeho potřeby. V těchto situacích obvykle hovoříme o zanedbávání péče. Cílem sanace rodiny je předcházet, zmírnit nebo eliminovat příčiny ohrožení dítěte a poskytnout rodičům i dítěti pomoc a podporu k zachování rodiny jako celku. Jedná se o činnosti směřující k odvrácení možnosti odebrání dítěte mimo rodinu, k realizaci kontaktů dítěte s rodinou v průběhu jeho umístění do ústavní výchovy nebo k umožnění jeho bezpečného návratu domů. Role týmu sanace rodiny spočívá v podpoře jednotlivých členů rodiny. Je třeba je přivést k tomu, aby rozpoznali zdroje svých těžkostí a možnosti, jak je změnit či odstranit. Rodiče často nedůvěřují sociálním pracovníkům a institucím, obávají se změn a nevěří, že by jich byli schopni. Mají proto tendence k odvracení pozornosti pomáhajících pracovníků od podstaty svých těžkostí, bagatelizují je, mnohdy na ně nemají reálný náhled. Není výjimkou transgenerační předávání modelů chování, jež prohlubují negativní dopad na kvalitu života dítěte i rodiny.

Sanace rodiny se týká formálních stránek rodiny i obsahových stránek rodičovství. V praxi se osvědčuje začínat s formálními stránkami rodiny, protože jsou pro rodiče bezpečnější a přímo ovlivňují možnost jejich vyladění na obsah rodičovství.

---

⁵⁷MATOUŠEK, O., *Slovník sociální práce*. Praha, 2008, s. 185.

Když rodina nemá peníze na jídlo a hrozí jí ztráta bydlení, rodiče nemají kapacitu zajímat se o význam společné hry se svými dětmi. Od začátku sanace rodiny je ale třeba s rodiči mluvit o formálních i obsahových stránkách rodinného života a zjišťovat, jaké mají představy o své roli a o rolích ostatních členů týmu. Předejde se tím nedorozuměním, která vznikají dlouhodobým zaměřením pozornosti pouze na řešení formálních stránek rodiny (úklid, docházka do školy, dávky sociální podpory). Mnozí rodiče dětí ohrožených odebráním mimo rodinu považují otázky rodičovství za svou soukromou záležitost. Zároveň vnímají, že nedostatky v těchto oblastech jsou riziky pro odebrání dětí. Aby byli schopni blíže se věnovat svému rodičovskému chování, potřebují od začátku spolupráce vědět, že s nimi i o těchto aspektech budou pracovníci mluvit otevřeně, že budou mít právo říci „ne“, že jim pracovníci budou naslouchat bez zahanbování, že budou podporováni tak, jak to budou považovat za přiměřené. Ve zpětnovazebních rozhovorech rodiče často sdělují, že si nejvíce vážili respektu – že „byli bráni takoví, jací jsou, a necítili se za to ponižováni.“⁵⁸

---

⁵⁸Ministerstvo práce a sociálních věcí. Sanace rodiny [online]. 2008, 23.7.2008 [cit.2014-06-14]. Dostupné z:< <http://www.mpsv.cz/cs/5587>>

3 SOCIÁLNĚ-PRÁVNÍ OCHRANA DĚTÍ

Sociálně - právní ochrana dětí je zakotvena v zákoně č. 359/1999 Sb., o sociálně - právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociálněprávní ochraně dětí“). Je to ochrana práva dítěte na jeho zdravý vývoj, řádnou výchovu a ochrana jeho oprávněných zájmů. Zaměřuje se především na děti, jejich rodiče nemohou nebo nechtějí plnit výchovné povinnosti. Ochrana se poskytuje dítěti, které má v České republice trvalý pobyt nebo podalo návrh na zahájení řízení o udělení azylu. Dítětem je míněna nezletilá osoba od narození do 18 let věku. Pouze nezletilé osoby mohou být zastupovány orgánem sociálně – právní ochrany dětí.⁵⁹

Sociálně-právní ochrana dětí je cílená činnost, která zahrnuje především práva dítěte na jeho příznivý vývoj a řádnou výchovu. Dále pak na ochranu oprávněných zájmů dítěte a působení směřující k obnovení narušených funkcí rodiny.⁶⁰

„Sociálně-právní ochrana dítěte představuje zajištění práva dítěte na život, jeho příznivý vývoj, na rodičovskou péči a život v rodině, na identitu dítěte, svobodu myšlení, svědomí a náboženství, na vzdělání, zaměstnání, zahrnuje také ochranu dítěte před jakýmkoliv tělesným či duševním násilím, zanedbáváním, zneužíváním nebo vykořisťováním. Ochrana dítěte, která je širším pojmem než sociálně-právní ochrana, tak zahrnuje ochranu rozsáhlého souboru práv a oprávněných zájmů dítěte, a je proto upravena v různých právních odvětvích a v právních předpisech různé právní síly. Tvoří tak předmět činnosti celé řady orgánů, právnických a fyzických osob, a to v závislosti na jejich působnosti. Ochrana dítěte a zajišťování jeho práv se promítá do právních předpisů v oblasti rodinněprávní, sociální, školské, zdravotní, daňové, občanskoprávní, trestní apod., a z toho také vyplývá okruh subjektů, které ji realizují. Z této skutečnosti je zřejmé, že právní úpravu ochrany dítěte nelze zahrnout do jediného právního předpisu. Deklarace práv dítěte, přijatá VS OSN 20. listopadu 1959 a Úmluva o právech dítěte přijatá v roce 1989, deklarují rodinu jako základní jednotku společnosti a přirozené prostředí pro růst a blaho všech svých členů a zejména dětí, která musí mít nárok na potřebnou ochranu a takovou pomoc, aby mohla plnit svou úlohu. Dítě tak ve smyslu těchto mezinárodních dokumentů potřebuje pro svou tělesnou a duševní nezralost zvláštní záruky, péči a odpovídající právní ochranu před narozením a po něm.

⁵⁹MATOUŠEK, O., *Slovník sociální práce*. Praha, 2008, s. 194.

⁶⁰ŠPECIÁNOVÁ, Š., *Sociálně-právní ochrana dětí*. Praha, 2007, s.10.

*Listina základních práv a svobod, která je součástí ústavního pořádku České republiky (dále jen "Listina"), věnuje pozornost dětem a rodině v článku 32 tak, že dává rodičovství a rodinu pod ochranu zákona a dětem a mladistvým zaručuje zvláštní ochranu. Zákony proto také respektují jeden ze základních principů fungování rodiny, a to právo a povinnost rodičů společně vychovávat a pečovat o děti, a pokud je toho třeba, požadovat pomoc. Jakékoliv zasahování do soukromí a rodinného života je možné teprve tehdy, jestliže rodiče nebo osoby odpovědné za výchovu dětí o to požádají a nebo se o děti nemohou nebo nechtějí starat.*⁶¹

Sociálně-právní ochranu dětí zajišťují orgány sociálně-právní ochrany dětí, kterými jsou :⁶²

- obecní úřady,
- obecní úřady s rozšířenou působností,
- krajské úřady,
- Ministerstvo práce a sociálních věcí,
- Úřad pro mezinárodně-právní ochranu dětí.

Od orgánů sociálně-právní ochrany dětí je třeba odlišovat další subjekty, které sice sociálně-právní ochranu dětí také poskytují, ale nejsou orgány sociálně-právní ochrany dětí. Jedna se např. o obce v samostatné působnosti, kraje v samostatné působnosti, komise pro sociálně-právní ochranu dětí a další právnické a fyzické osoby, které jsou výkonem sociálně-právní ochrany dětí pověřeny. V případě těchto subjektů se hovoří o tzv. výkonu sociálně-právní ochrany dětí jinými subjekty.⁶³

Zákon o sociálně-právní ochraně dětí vymezuje okruh dětí, na které se sociálně-právní ochrana dětí především zaměřuje. Jedná se o děti, u nichž je důvodný předpoklad, že ochranu budou potřebovat nejvíce.⁶⁴

---

⁶¹ Systém sociálně-právní ochrany dětí v ČR. MPSV : Ministerstvo práce a sociální věci [online]. 2009, 14.7.2009 [cit. 2014-06-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.mpsv.cz/cs/14469>>.

⁶² ŠPECIÁNOVÁ, Š., *Sociálně-právní ochrana dětí*. Praha, 2007, s.11.

⁶³ ŠPECIÁNOVÁ, Š., *Sociálně-právní ochrana dětí*. Praha, 2007, s.11.

⁶⁴ ŠPECIÁNOVÁ, Š., *Sociálně-právní ochrana dětí*. Praha, 2007, s.12.

3.1 Poradenství pro rodiny v rozvodu

Poradny pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy patří mezi sociální služby, které jsou zřizovány a financovány státem v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociálních službách“). Jsou to bezplatné služby, které poskytují odborné sociální poradenství. Klienti je mohou využívat anonymně a bez jakéhokoliv doporučení. Pracovníci poradny jsou vázáni zákonnou povinností mlčenlivosti podle § 100 zákona o sociálních službách (s výjimkou trestných činů, na něž se ze zákona vztahuje oznamovací povinnost). Jakékoliv informace mohou být poskytnuty dalším institucím pouze na základě písemného souhlasu klienta.⁶⁵

Poradny poskytují pomoc zejména v těchto krizových životních situacích :

- deprese
- manželská krize
- nevěra
- rodinné, partnerské a osobní problémy
- sexuální nesoulad
- pomoc při rozvodu
- domácí násilí
- výchovné potíže s dětmi
- mezigenerační problémy
- potíže v komunikaci
- pomoc při závislosti
- další obtížné životní situace

3.2 Právo dítěte požádat o pomoc

Každé dítě má právo požádat orgány sociálně-právní ochrany dětí a další subjekty, kterým přísluší ochrana práv dítěte, o pomoc při ochraně svého života a dalších svých práv. Tyto subjekty jsou povinny poskytnout dítěti odpovídající pomoc.

---

⁶⁵. Zákony pro lidi. [online].2014 [cit. 2014-03-25]. Dostupný z WWW:<<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108>>

Dítě má právo požádat o pomoc i bez vědomí rodičů nebo jiných osob, které jsou odpovědné za jeho výchovu, což je třeba zdůraznit.⁶⁶

---

⁶⁶ŠPECIÁNOVÁ, Š., *Sociálně-právní ochrana dětí*. Praha, 2007, s.17-18.

4 LEGISLATIVNÍ RÁMEC

Při rozvodu manželství se postupuje na základě mnoha zákonných předpisů. Mezi nejdůležitější patří:

- Zákon č. 89/2012 Sb., nový občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů
- Úmluva o právech dítěte – sdělení č. 104/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy ve školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů

„Kdyby na zemi vládla láska, nepotřebovali bychom žádné zákony“.

Aristotelés

4.1 Výkon rozhodnutí o výchově nezletilých dětí

Pokud některý z rodičů brání ve styku s dítětem a nebo jiným způsobem porušuje rozhodnutí soudu, soud před nařízením výkonu rozhodnutí písemně nebo ústně do protokolu vyzve toho, kdo se odmítá podrobit soudními rozhodnutí nebo neplní soudem schválenou dohodu o výchově nezletilých dětí a o úpravě styku s nimi. V této výzvě upozorní též na následky neplnění povinností stanovených v rozhodnutí nebo dohodě. O součinnost může soud požádat i orgán sociálně-právní ochrany dětí.⁶⁷

---

⁶⁷CHODĚRA, O. *Partnerství, manželství a paragrafy*. Praha, 2002, s. 101.

4.2 Nařízení a provedení výkonu soudního rozhodnutí

Zůstane-li výzva soudu bezvýsledná, nařídí soud výkon rozhodnutí. Tomu, kdo neplní dobrovolně soudní rozhodnutí, popř. soudem schválenou dohodu o výchově nezletilých dětí, uloží soud pokutu. Výkon rozhodnutí uložením pokuty lze nařídít opětovně. Soud rovněž může nařídít odnětí dítěte tomu, u koho podle rozhodnutí nebo dohody nemá být, a zařídí jeho předání oprávněné osobě.⁶⁸

4.3 Maření výkonu úředního rozhodnutí

Nerespektování rozhodnutí soudu týkající se úpravy výchovy nezletilého dítěte, upravuje trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí. Předpokladem pro zahájení trestního stíhání je skutečnost, že dotyčnému byla již pravomocně uložena pokuta za to, že nerespektuje soudní rozhodnutí nebo rozhodnutí jiného správního orgánu týkajícího se výchovy nezletilého dítěte.⁶⁹

---

⁶⁸CHODĚRA, O. *Partnerství, manželství a paragrafy*. Praha, 2002, s. 101-102.

⁶⁹CHODĚRA, O. *Partnerství, manželství a paragrafy*. Praha, 2002, s. 102.

5 EMPIRICKÁ ČÁST

Pro empirickou část své bakalářské práce jsem si vybrala metodu dotazníkového šetření.

5.1 Sběr dat

Výzkum na téma rozvod a jeho vliv na dítě byl proveden mezi respondenty z rozvedených rodin. Cílem výzkumu bylo zjistit od respondentů z rozvedených rodin, jaký mají názor na situaci po rozvodu rodičů.

Základní výzkumnou otázkou byl rozvod a jeho vliv na dítě. Abych zjistila, jaký vliv má rozvod na dítě, oslovila jsem respondenty z Gymnázia Dobříš a těm byl předložen dotazník k vyplnění (viz. Příloha č. 1). Dotazník byl anonymní, obsahoval 10 otázek. Otázky byly uzavřené, kde si respondent vybral vhodnou odpověď.

Osobně jsem navštívila Gymnázium v Dobříši a informovala jsem se, zda by bylo možné ve škole provést výzkum. Respondenti byli před vyplněním dotazníku upozorněni na anonymitu dotazníků a měli možnost vyplnění dotazníku odmítnout. Tuto možnost nevyužil žádný z respondentů. Vyplnění dotazníku se zúčastnilo 96 studentů z rozvedených rodin ve věku 15-19 let. Z rozdaných 96 dotazníků se mi po vyplnění vrátily všechny ke zpracování.

V souvislosti s formulací cíle jsem sestavila tři hypotézy :

H 1 : Myslím si, že ekonomická situace u dětí, které žijí v rodině po rozvodu, se změnila k horšímu.

H 2 : Předpokládám, že většina dětí žije po rozvodu s matkou.

H 3 : Myslím si, že většina dětí by chtěla, aby jejich rodiče žili opět spolu.

5.2 Vyhodnocení dotazníků v grafech

U vyplněných dotazníků jsem kontrolovala, zda byly zodpovězeny všechny otázky. Získaná data jsem zpracovala a výsledky výzkumu jsou znázorněny v podobě grafů s procentním znázorněním výsledků.

Graf č.1

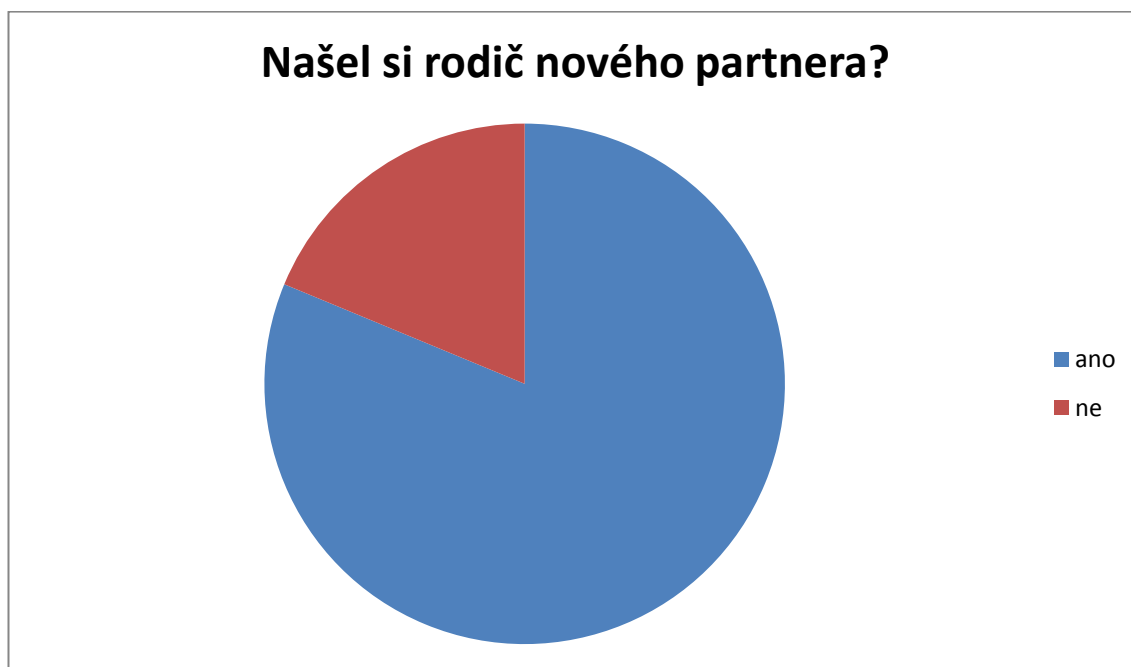
Na tuto otázku odpovědělo 48 respondentů (50 %) ne, dalších 36 respondentů (37,5 %) odpovědělo ano a zbylých 12, což je 12,5 % dotázaných odpovědělo nevím.

Graf č.2

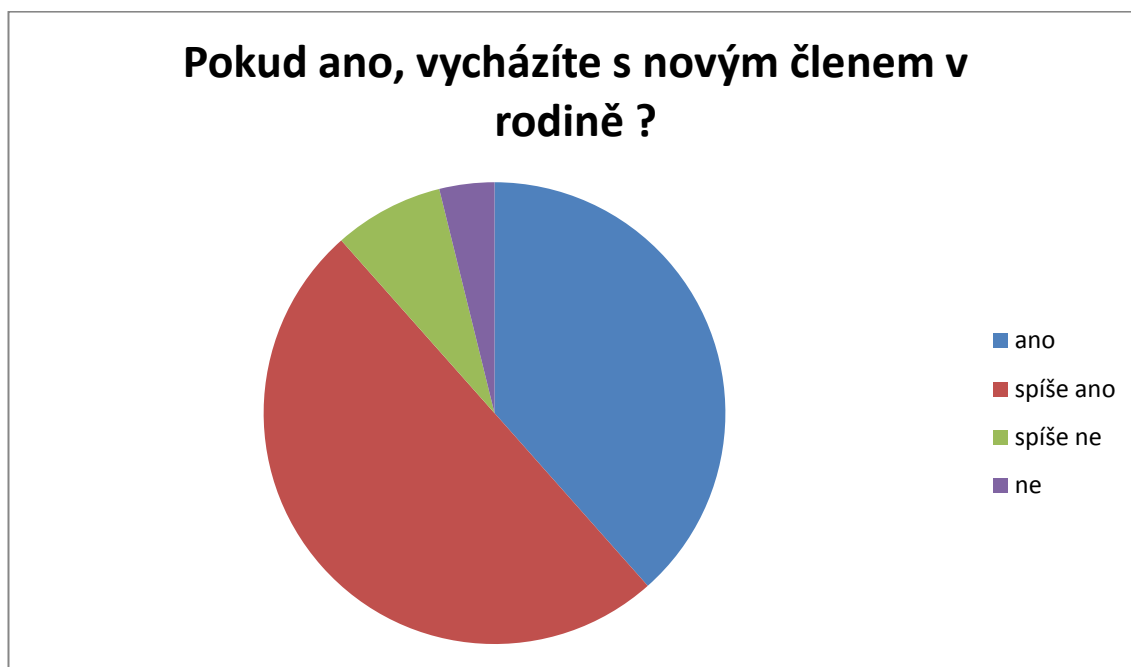
Nejčtenější odpovědí bylo setkání se s druhým z rodičů každý víkend. Odpovědělo 54 respondentů (56,25 %). 6 (6,25 %) respondentů se setkává s druhým rodičem nepravidelně, stejně jako se 6 respondentů (6,25 %) nesetkává s druhým z rodičů vůbec. 30 (31,25 %) respondentů se setkává s druhým z rodičů více jak 4 dny v měsíci.

Graf č.3

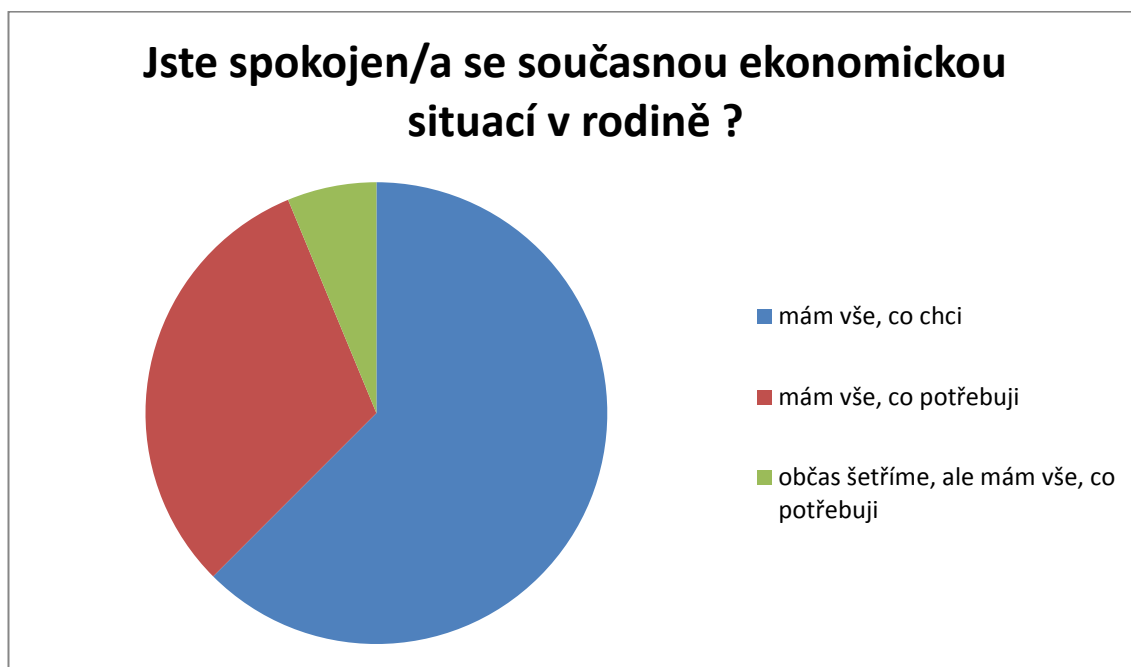
Na otázku, zda si našel rodič nového partnera, odpovědělo 81,25 % ano, což je 78 z 96 dotazovaných. 18 respondentů odpovědělo ne, což je 18,75 % dotazovaných.

Graf č.4

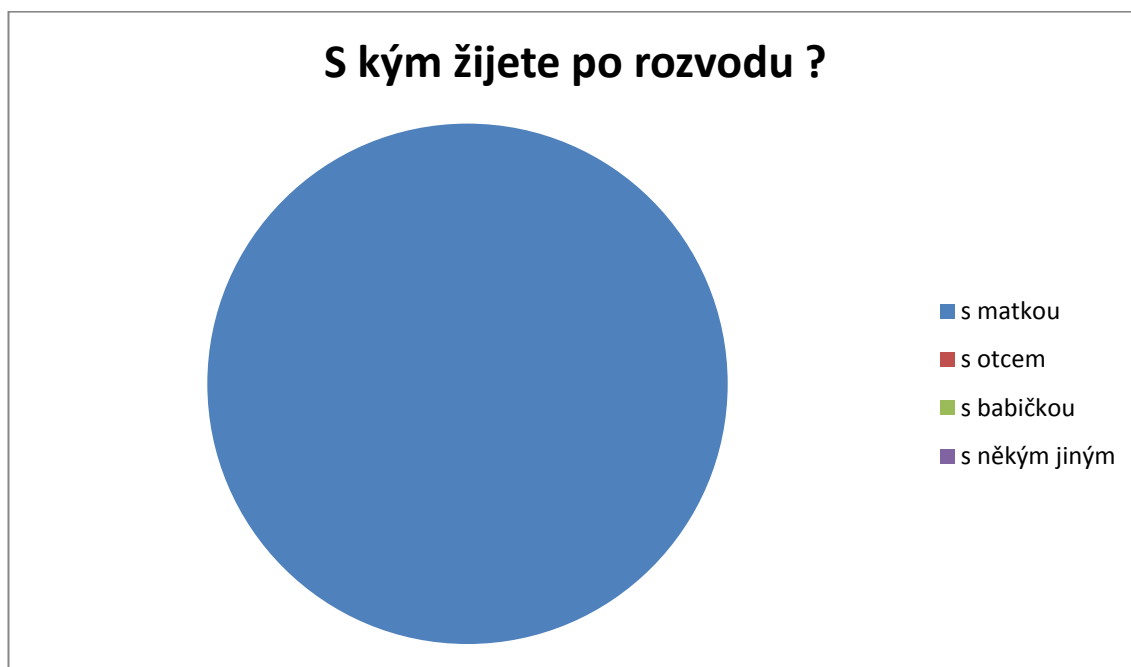
Na tuto otázku odpovídali pouze respondenti, kteří na minulou otázku odpověděli ano, tedy 78 respondentů. S novým členem vychází 30 respondentů (38,45 %), spíše ano odpovědělo 39 respondentů (50 %), spíše ne odpovědělo 6 respondentů (7,7 %) a 3 respondenti (3,85 %) s novým členem v rodině nevychází.

Graf č.5

Více než polovina respondentů (60), což je 62,5 % odpověděla, že jim peníze stačí na vše, u nich se rozvod rodičů nijak neodrazil na jejich ekonomické stránce. 30 respondentů (31,25 %) uvedlo, že jejich ekonomická situace stačí na to, aby si koupili vše potřebné a 6 respondentů (6,25 %) musí občas šetřit, ale mají vše, co potřebují.

Graf č.6

Tento výsledek je možné brát jako důkaz toho, že děti bývají častěji svěřeny do péče matky. Z mého výzkumu jasně vyplývá, že všichni respondenti byli svěřeni do péče matky.

Graf č.7

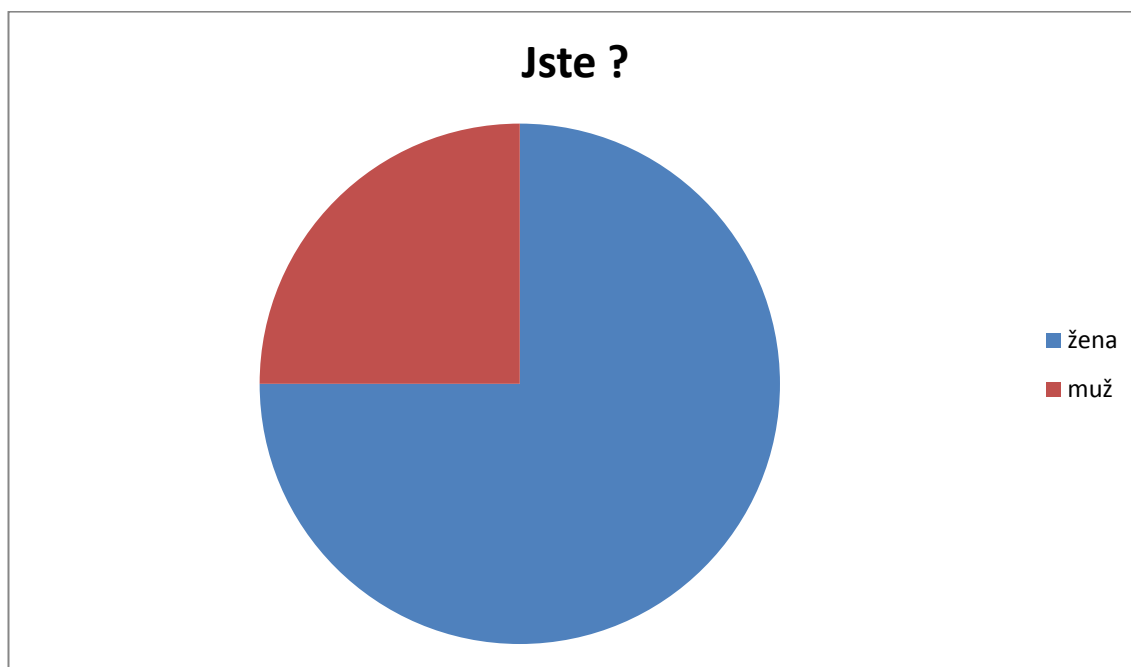
Polovina respondentů (48) nedokáže posoudit, zda byl rozvod nutný. 12 respondentů (12,5 %) si myslí, že rozvod byl nutný a 30 respondentů (31,25 %) si myslí, že rozvod nutný nebyl. 6 respondentů, což je 6,25 % je toho názoru, že když rodiče rozvod chtěli, tak to asi bylo nutné.

Graf č.8

Nejvíce respondentů, tj. 72 (75%) nechtějí, aby rodiče žili opět spolu. 18 respondentů (18,75 %) by tuto situaci naopak uvítali a 6 (6,25 %) respondentům je to jedno.

Graf č.9

Celkem bylo osloveno 96 respondentů a návratnost byla 100%. Z tohoto osloveného počtu bylo 72 dívek a 24 chlapců. V procentním zastoupení tvoří dívky 75 % a chlapci 25 %.

Graf č.10

Z grafu č. 10 je zřejmé, že není veliký rozdíl v rozvodovosti na vesnici nebo ve městě. V tomto případě je vyšší počet respondentů z města. Dotazník vyplnilo 54 respondentů z města, což je 56,25 % a 42 respondentů z vesnice, což je 43,75 %.

5.3 Zhodnocení dotazníku

Tento výzkum byl pro mě velice zajímavý. Na základě zpracování dotazníkového šetření jsem dospěla k potvrzení či vyvrácení hypotézy. Výsledky výzkumu přinesly následující závěry:

Hypotéza H 1, ve které jsem vyslovila přesvědčení, že ekonomická situace dětí, které žijí v rodině po rozvodu je nedobrá, se nepotvrdila.

Hypotéza H 2, ve které jsem vyslovila přesvědčení, že většina dětí žije po rozvodu s matkou, se potvrdila.

Hypotéza H 3, ve které jsem vyslovila přesvědčení, že většina dětí by chtěla, aby jejich rodiče žili opět spolu, se nepotvrdila.

Po vyhodnocení dotazníku jsem dospěla k názoru, že pro polovinu dotazovaných nebylo překvapením, když jim rodiče oznámili, že se budou rozvádět. Respondenti nepocítují, že by se rozvodem rodičů nějak změnila jejich ekonomická situace.

Již v teoretické části jsem zmiňovala, jak je důležitý kontakt s oběma rodiči i po rozpadu manželství. Všichni respondenti jsou svěřeni do péče matky a se svým otcem se stýkají, ať už pravidelně každý víkend, nebo nepravidelně aspoň 4x do měsíce.

ZÁVĚR

Ve své práci jsem chtěla poukázat na skutečnost, jak důležitou roli hraje v životě dítěte rodina.

Zpracováním bakalářské práce jsem se pokusila nastínit dopad rozvodu na děti. Když dochází k rozchodu rodičů, je nutné upravit nejen vypořádání majetku, ale především poměry nezletilých dětí - výchovu, výživné a styk nezletilých dětí. Právě rozvod patří mezi nejkomplikovanější a nejbolestivější životní události, jaké kdy lidé zažívají.

Rodiče i děti se dostávají do nelehkých krizových situací, které těžce zvládají. Ideální by bylo, kdyby k rozvodům vůbec nedocházelo, jenže to není možné. Dnešní doba je velmi uspěchaná. Lidé nevstupují do manželství s takovou vážností, jako tomu bylo dřív a rozvod berou jako každodenní rutinu.

K vypracování této práce jsem využila především analytický rozbor dostupných literárních zdrojů a pramenů, ale i vlastní zkušenost, protože jsem z rozvedeného manželství.

Ne vždy rodiče myslí především na dobro svých dětí, mnohdy u nich převládá zloba a nenávisť, která se odráží v chování nezletilých dětí. Rodičům po jejich rozchodu patří především povinnost zachovat kontakt dítěte s oběma rodiči. Rodič tím dítěti zachová jak ženský, tak mužský vzor a další řádný rozvoj dítěte. Pokusila jsem se poukázat na to, že dítě prožívá rozpad rodiny daleko více, než si mnozí rodiče uvědomují.

Cílem bakalářské práce objasnit základní aspekty a konsekvence v oblasti rozvodového uspořádání.

Pro dítě je rozvod rodičů traumatickým zážitkem, se kterým se jen těžce vyrovnávají.

Novým občanským zákoníkem, zákon č. 89/2012 Sb. (dále jen „NOZ“) se zintenzivňuje ochrana dětí při a po rozvodu rodičů.

Orgány sociálně – právní ochrany dětí se snaží využívat prostředky, které mají k dispozici pro ochranu dětí.

Z práce je patrné, že pro dítě je důležitý pravidelný kontakt s druhým rodičem.

Myslím si, že tato práce může být jako zdroj informací pro rozvádějící se rodiče, aby si uvědomili, jaký to má dopad na dítě a aby těmto vlivům pokud možno předešli.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

1. CHODĚRA, Oldřich. *Partnerství, manželství a paragrafy*. První vydání. Praha : Grada, 2002. 108 s. ISBN 80-247-0217-7.
2. MATĚJČEK, Zdeněk; DYTRYCH, Zdeněk. *Krizové situace v rodině očima dítěte*. vyd. 1. Praha : Grada Publishing, 2002. 128 s. ISBN 80-247-0332-7.
3. MATOUŠEK, Oldřich. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Vydání třetí, rozšířené a přepracované. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003. 159 s. ISBN 80-86429-19-9.
4. MATOUŠEK, Oldřich. *Slovník sociální práce*. 2.přepracované vydání. Praha: Portál, 2008. 272 s. ISBN 987-80-7367-368-0.
5. MATOUŠEK, Oldřich; KODYMOVÁ, Pavla; KOLÁČKOVÁ, Jana. *Sociální práce v praxi*. vyd. 1. Praha : Portál, s.r.o., 2005. 352 s. ISBN 80-7367-002-X.
6. NOVÁK, Tomáš. *Péče o dítě po rozvodu a její úskalí*. Vyd. 1. Praha: Grada Publishing, 2012. 144 s. ISBN 978-80-247-4110-9.
7. SMUTKOVÁ, Lucie. *Sociální práce s rodinou*. Vyd. 1. Hradec Králové: Gaudeamus, 2007. 107 s. ISBN 978-807041-069-1.
8. SOBOTKOVÁ, Irena. *Psychologie rodiny*. 2. přepracované vydání. Praha: Portál, 2007. 224 s. ISBN 978-80-7367-250-8.
9. ŠPECIÁNOVÁ, Šárka. *Sociálně-právní ochrana dětí*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2007. 36 s. ISBN 978-80-86991-27-6.
10. VESELÁ, Renata a kol. *Rodina a rodinné právo: historie, současnost a perspektivy*. Praha : Eurolex Bohemia, 2005. 283 s. ISBN 80-86432-93-9.

11. WARSHAK, R. A. *Revoluce v porozvodové péči o děti*. 1.vyd. Praha : Portál, 1996. 240 s. ISBN 80-7178-089-8.

Publikace

1. *Nový občanský zákoník pro každého*. 1.vydání. Bratislava : DonauMedia,s.r.o., 2014. 176 s. ISBN 978-80-89364-55-8.

Internetové zdroje

1. Děti, rodiče a rozvod.[online]. 2014 [cit. 2014-06-18]. Dostupný z WWW: < <http://www.http://www.rodina.cz/clanek2859.htm>>
2. Ministerstvo práce a sociálních věcí. Sanace rodiny [online]. 2008, 23.7.2008 [cit.2014-06-14]. Dostupné z:< <http://www.mpsv.cz/cs/5587>>
3. Rodina-základ státu.[online]. 2014 [cit. 2014-06-23]. Dostupný z WWW:<<http://www.kdejsitato.cz/rodina/rodina-zaklad-statu.html>>
4. Rozvodovost.[online]. 2014 [cit. 2014-03-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/rozvodovost>>
5. Rozvodovost.[online]. 2014 [cit. 2014-06-25]. Dostupný z WWW: < http://www..demografie.info/?cz_rozvodhistorie=&PHPSESSID=6c5c487280dec5630f6a0f5a17bd82e6czso.cz/csu/redakce.nsf/i/rozvodovost>
6. Rozvod manželství.[online]. 2014 [cit. 2014-04-13]. Dostupný z WWW: <<http://www.rozvodmanzelstvi.cz/cz/deti>>
7. Rozvod a stres.[online]. 2014 [cit. 2014-05-18]. Dostupný z WWW: < <http://www.http://www.ethos.cz/rozvod-stres-a-deprese-deti-rozvedenych-rodicu-033.php?CO=V%FDchova&CO3=Rozvod+a+d%ECTii>>

8. Rozvod v paragrafech. [online]. 2014 [cit. 2014-06-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.kdejsitato.cz/rozvod/rozvod-v-paragrafech.html>>
9. Systém sociálně-právní ochrany dětí v ČR. MPSV : Ministerstvo práce a sociální věcí [online]. 2009, 14.7.2009 [cit. 2014-06-17].. Dostupné z WWW: <<http://www.mpsv.cz/cs/14469>>.
10. Zákony pro lidi. [online].2014 [cit. 2014-03-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108>>

SEZNAM PŘÍLOH

Dotazník pro studenty Gymnázia Dobříš

Příloha č. 1 – Dotazník pro studenty Gymnázia Dobříš

DOTAZNÍK

Dobrý den, jsem studentka z VŠERS, o.p.s. České Budějovice a zpracovávám výzkum na téma „Rozvod a jeho vliv na dítě“. Pro tento výzkum v rámci bakalářské práce potřebuji data z tohoto dotazníku. Tímto Vás chci poprosit o jeho vyplnění. O Vašich odpovědích se nikdo jiný nedozví. Délka dotazníku trvá 5-10 minut. Vaši zvolenou odpověď zakřížkujte.

Za jeho vyplnění předem děkuji. Ilona Fišerová

1. PŘEKVAPILO VÁS, KDYŽ VÁM RODIČE OZNÁMILI, ŽE SE BUDOU ROZVÁDĚT?

ano překvapilo mě to, nečekal/a jsem to

ne nepřekvapilo mě to, čekal/a jsem to

nevím, nevzpomínám si

2. JAK ČASTO SE SETKÁVÁTE S DRUHÝM Z RODIČŮ PO ROZVODU?

setkávám se častěji

setkávám se každý víkend

setkávám se nepravidelně

setkávám se s ním více jak 4 dny v měsíci

nesetkávám se vůbec

3. NAŠEL SI VÁŠ RODIČ NOVÉHO PARTNERA?

ano

ne

4. POKUD ANO, VYCHÁZÍTE S NOVÝM ČLEMEM V RODINĚ?

ano

spíše ano

spíše ne

ne

5. JSTE SPOKOJEN/A SE SOUČASNOU EKONOMICKOU SITUACÍ V RODINĚ?

mám vše, co chci

mám vše, co potřebuji

občas šetříme, ale mám vše, co potřebuji

6. S KÝM ŽIJETE PO ROZVODU?

s matkou

s otcem

s babičkou

s někým jiným

7. MYSLÍTE SI, ŽE ROZVOD BYL NUTNÝ?

ano, byl

ne, nebyl

nedokáži posoudit

když to tak rodiče chtěli, asi to bylo nutné

8. CHCETE, ABY SE RODIČE DALI ZPĚT DOHROMADY?

ano

ne

je mi to jedno

9. JSTE:

žena

muž

10. KDE ŽIJETE?

ona vesnici

o ve městě